૭૦૩૪

પોલીસ પટેલ.

અથવા

પોલીસ પટેલને ઉપયોગી કાયદા વગેરે બાબતનો સંગ્રહ.

તૈયાર કરનાર.

ગોવીંદજી ગોપાલજી દેસાઇ
માજી મામલતદાર.

આ પુસ્તક હિંદ સરકારના સને ૧૮૬૭ના ૨૫માં આક્ટ મુજબ નોંધાવ્યું છે.

સર્વે હક સ્વાધીન.

સુરત "ગુજરાત સ્ટાન્ડર્ડ" પ્રેસ.

૧૮૯૮

॥. ૦-૮-૦

૭૦૩૧

પોલીસ પટેલ.

અથવા

પોલીસ પટેલને ઉપયોગી કાયદા વગેરે બાબતનો

સંગ્રહ.

તૈયાર કરનાર.

ગોવીંદજી ગોપાલજી દેસાઇ

માજી મામલતદાર.

આ પુસ્તક હિંદ સરકારના સને ૧૮૬૭ના ૨૫માં આકટ મુજબ નોંધાવ્યું છે.

સર્વ હક સ્વાધીન.

સુરત "ગુજરાત સ્ટાન્ડર્ડ" પ્રેસ.

૧૮૯૯

કીંમત રૂા. ૦-૮-૦

પ્રસ્તાવના.

પ્રજાના જાન માલનું રક્ષણ કરવું એ રાજ્ય કરતાઓની સર્વોપરી ફરજ છે. એ ફરજ તેઓ જાતે અદા કરી શકતા નથી; પરંતુ ચઢતા ઉતરતા દરજ્જાના નોકરો રાખી તેઓની પાસે અદા કરાવે છે. ગામડાઓમાં એ ફરજ કાયદાથી પોલીસ પટેલને શીર નાંખેલી છે. તે કાયદો તે મુંબઈ સરકારનો શને ૧૮૬૭નો આક્ટ ૮મો છે. એ ફરજની સાથે કેટલાક ગુન્હાનાના સંબંધમાં તેમજ કમોત અથવા અકસ્મમાત મરણના સંબંધમાં, ચોકસી કરવાની સત્તા આપેલી છે. વળી હલકા ગુન્હા બદલ સજા કરવાનો અધીકાર પણ પોલીસ પટેલને આપેલો છે. આવો કાયદો ઘણાજ મહત્વનો અને ઉપયોગી હોય, તેમાં કંઇ આશ્ચર્ય પામવા જેવું નથી. આ કાયદો સમજી તેનો પોલીસ પટેલ જો બરાબર અમલ કરે તો ગામ લોકોના જાન, માલ, આરોગ્યતા તથા નીતી સચવાય; અને કદાચીત ગુન્હો બને તો, ગુન્હેગાર લોકો બચી ન જતાં, ઇનસાફની કોર્ટમાં ફતેહની આશાથી ખડા કરી શકાય.

૨. પરંતુ અનુભવ ઉપરથી હકીકત એવી જણાય છે કે, ઘણા ખરા પોલીસ પટેલો કાયદાએ તેમના ઉપર શી શી ફરજો નાંખેલી છે તે તથા ગુન્હાની ચોકસી કરતી વખતે તેમને શા શા અધીકાર છે તે બીલકુલ જાણતા નથી. પરીણામ એ થાય છે કે, કેટલીક વખત, ભારે ગુન્હા કરનારાઓને છુટી જવાનો લાગ મળે છે. મહારાણી, વિરૂધ, રાઘો માહાદુના કેસમાં (ઇં. લો. રી. ૧૯ મુંબાઇ પા૦ ૬૧૨) પોલીસ પટેલની આ કાયદાની બીન માહીતી બાબત નેક નામદાર જસ્ટીસ જારડીન સાહેબે ઘણી સખત ટીકા કરેલી છે. અટોદરા ગામના ખુનના સંબંધમાં પણ આવીજ હકીકત બનેલી સાંભળવામાં છે. તપાસવા જઇએ તો એવા સંખ્યાબંધ કેસો મળી આવી.

૩. પોલીસ પટેલો પોતાને લગતા કાયદા, કાનુન બરાબર નથી સમજતા, તેના મુખ્ય બે કારણો મારા અનુભવથી સીદ્ધ થએલો હું સમ

જાું છું. પ્રથમ તો એ કે સઘળા કાયદાઓ, અંગ્રેજી ભાષામાં રચવામાં આવે છે, અને તે ઉપરથી દેશી ભાષાઓમાં તરજુમા થઈ પ્રસીદ્ધ થાય છે. આ તરજુમા કરવામાં, મુખત્વે કરીને ગુજરાતી તરજુમા કરવામાં, એવી ભાષા વાપરવામાં આવેલી હોય છે કે, સારી ઉંચી કેળવણી પામેલા દેશીઓ પણ કોઈ કોઇ વાર તે બરાબર સમજી શકતા નથી. અને અંગ્રેજી ભાષામાં રચાયલા કાયદાની મદદથી તેઓ પોતાના અંદેશા દુર કરે છે. હવે જ્યારે કેળવણી પામેલા દેશીઓને આ તરજુમા સમજવામાં આવી મુશ્કેલી લાગે છે, તો પોલીસ પટેલ જેવા હલકા પગારના અને ઓછી કેળવણીના માણસોને કેટલી મુશ્કેલી પડે તેનો ખ્યાલ તો અનુભવી માણસોજ કરી શકે.

૪. બીજું કારણ, ઘણા ખરા પોલીસ પટેલો વાંચી શકતા નથી; તેઓને તો આ ગુજરાતી કાયદા છેક નીર ઉપયોગી. વળી ગામડાઓમાં આવા તરજુમાઓ બરાબર સમજનારો પણ કોણ શકે!

૫. પરીણામ એ થયલું જોવામાં આવે છે કે જે હેતુથી સરકારે આ એકટ ઘડેલો છે તે હેતુ સચવાતો નથી.

૬. આવી રીતની હકીકત હોવાથી મને એમ લાગ્યું કે જો પોલસ પટેલના હોદાને લગતા કાયદા કાનુનો સાદી સરળ ગુજરાતી ભાષામાં સવાલ જવાબ રૂપે તૈયાર કરવામાં આવે તો લાંબી મુદતથી ચાલતી આવેલી ખોટ પુરી પડે, અને પટેલો પોતાની ફરજો બરાબર બજાવી શકે. વળી અભણુ અને ઓછી કેળવણી પામેલા પટેલો પણ બીજાની પાસે વંચાવી સાંભળે તો પોતાને શું શું કામ કરવાનું છે તે સમજી પોતાની ફરજો બજાવી શકે.

૭. રેવન્યુ અને બીજા કેટલાએક ખાતાના નોકરોને માટે ડીપાર્ટમેન્ટ પરીક્ષાઓ છે; તેવી નવા નીમાયલા પટેલોને માટે નથી, અને તેની બહુ જરૂર જેવું એ નથી. તો પણ નીમણુંક થવા પછી વર્ષ આખરે આસીસ્ટંટ અને ડેપુટી કલેકટરોની સ્વારી તાલુકામાં ફરવા જાય તે દરમ્યાન પટેલોની ફરજો અને અખ્તીકાર બાબત આમ તેમ સવાલો પુછી ખાત્રી કરી લેવી જોઇએ કે તેઓ પોતાનું કામ બજાવી શકવાને લાયક થયા છે કે નહીં.

આવી રીતે તેમની પરીક્ષા થવાનો માથે ડર રેહેવાથી તેઓ પોતાના હોદાને લગતા કાયદાની માહીતી મેળવતા રહેશે.

૮ રાજ્ય કર્તા અને રૈયતની વચ્ચે અમલદારોની લાંબી સાંકળમાં પટેલનો હોદ્દો એ છેલ્લી કડી છે, તો પણ તે રાજ્યતંત્ર ચલાવવાના કામમાં કંઇ ઓછી ઉપયોગી નથી. પટેલ અથવા મુખી એટલે ગામનો આગેવાન. માટે પટેલીના હોદા ઉપર કેવા માણસને નીમવો જોઇએ, એ વિશે આ ઠેકાણે બે બોલ અઘટીત ગણાશે નહીં. જે ગામોમાં વતનદાર પટેલો છે, તે ગામોમાં તો તે બાબતના ખાશ કાયદા પ્રમાણે નીમણુંક થાય છે, એટલે તે સંબંધમાં મારે કંઇ બોલવાનું નથી. પણ મારે જે લખવાનું છે તે ચાકરીયાત પટેલોની નીમણુંક બાબત છે. સરકાર તરફથી એ બાબતમાં હુકમો થએલા હોય એમ લાગતું નથી અને તેથી નીમણુંક કરનાર અધીકારીઓ પોતાની નજરમાં આવે તે પ્રમાણે નીમણુંક કરે છે. વળી એમ પણ બને કે એ અધીકારીઓ, મુખ્યત્વે કરી નવા આસીસ્ટંટ કલેકટરો, ઘણું કરી મામલતદારની ફકત ભલામણ ઉપરથીજ નીમણુંક કરે. મામલતદાર પણ કોઇ કોઈ વખત અંજાણ્યા અને નવા હોય છે. તેમને ઉમેદવારોની ચાલચલકત તથા સંસારી સ્થીતીની માહેતી હોતી નથી. તે પોતાના તાબાના નોકરોથી દોરવાઈ ભલામણ કરે છે. આવી રીતથી થતી નીમણુંક સંતોષકારક નીવડવાની આશા રાખવી એ જરા શક ભરેલું છે આજે બરતરફ થએલા પટેલોની સંખ્યા જો ગણવા બેસીએ તો ઘણા મળી આવે.

૯. ઉપર મુજબ હકીકત હોવાથી મારી નમ્રતા પુર્વક સુચના છે કે પટેલની જગા ખાલી પડે ત્યારે હાલના રીવાજ પ્રમાણે ઉમેદવારોની અરજી મંગાવવી, પછી તે દરેક ઉમેદવારની બાબતમાં ગામના કોઇ સારા આબરૂદાર નીસ્પૃહી ગૃહસ્થોને (અને એવા ગૃહસ્થો મોટા ગામો તથા કસ્બાઓમાં મળી આવવા મુશકેલ નથી) ખબર મગી હેઠળ લખેલા સવાલો પુછી

વાકેફ થયા બાદ, પોતાને યોગ્ય લાગે તે ઉમેદવારની નીમનુક કરવીઃ-

૧ ઉમેદવારને કેળવણી કેવા પ્રકારની મળી છે; તેને સારી રીતે લખતાં વાંચતાં આવડે છે કે નહીં.

૨ તેની સંસારી સ્થિતિ કેવી છે; એટલે ગામમાં તેનો વક્કર ઈયા કાબુ પડે એમ છે કે નહીં.

૩ તેને માથે દેવું કેટલું છે અને મીલકત કેટલી છે.

૪ તેનું અથવા તેના બાપનું ખાતું કેટલા રૂપીઆનું છે.

૫ તેની ચાલચલકત કેવી છે.

૬ અગાઉ કંઈ ફોજદારી કોર્ટથી સજા થઇ બહાલ રહેલી છે કે નહીં.

૧૦ આવી રીતે પુછી વાકેફ થવાથી સરકારને કોઈ પણ પ્રકારનું નુકશાન નથી, પણ ઓર ફાયદો છે, તે એ કે એક સારો નોકર પસંદ કરવાની તક મળે છે. કંઈ પ્રસંગ આવી પડેથી એક સારો વફાદાર, વક્કરવાળો પટેલ ભારે રાજ્ય વિરૂધ અને બીજા ગુન્હેઓ થતા, એક હંથીઆર બંધ ટુકડીના માણસોથી નહી બની શકે, એવી સેહેલથી અટકાવી શકે; વળી તે પોતાના ગામ લોકોના સુખને માટે તત્પર રહે અને ગામમાં અનેક જાતના સુધારા વધારા કરી શકે; નઠારા ખવાસનો માણસ જો ભોગજોગે પટેલ થાય (અને વળી તેમ પણ બને) તો ગામના લોકોને નાહક દુઃખ આપે અને રાજ્યનું ભલું ઇચ્છે નહીં. માટે નીમણુક કરનારા અધિકારીઓએ પટેલનો નીમણુક કરવામાં ભારે કાળજી અને સાવચેતી રાખવી જોઇએ.

૧૧ વળી બીજી એક વધુ બાબત ધ્યાનમાં રાખવા જેવી છે તે એ કે, જે ગામમાં જે ન્યાતની ભારે વસ્તી તે ગામમાં તે ન્યાતનાજ કોઈ ઉપર પ્રમાણે પસંદ કરેલા માણસને નીયમ તરાકે પટેલ નીમવો એ ડહાપણ ભરેલું કહે-

વાય ઉંચ વર્સ્તીના ગામમાં કણબી, કોળી, કુંભાર કે ઢેડાને પટેલ નીમવાથી કંઇ ફાયદો થતો નથી, ઉલટી રાજ્યનીતી હલકી પડી જાય છે અને ગામમાં તેવા માણસનો વક્કર પડતો નથી તો પછી ગામ સુધારા વધારાની આશા તો રાખવીજ શાની?

૧૨. હું કંઇ સરકારના નાના મોટા અધિકારીઓને શીખામણ આપવા બેઠો નથી; પણ આતો મારી નમ્રતા પુર્વક સુચનાઓ છે, તે જેવા હેતુથી બહાર પાડી છે તેવાજ હેતુથી ગ્રહણ થશે એવી આશા છે. વળી દરેક સજ્જન હિંદવાસીની ફરજ છે કે, મહારાણીમાય વિકટોરીયા, હિંદુસ્થાનના શેહનશાહ બાનુના અમલદારોને તેમનું આ મોટું રાજ્યતંત્ર ચલાવવામાં યથા શકતી મદદ કરવી, અને તે ફરજ થોડે ઘણે દરજ્જે અદા કરવા તરફ આ પ્રયત્ન છે.

૧૩. આ મારી મહેનતની કદર બુજવામાં આવશે તો મારી યથા શકતી એક વફાદાર રૈયત તરીકે રાજયની એક અદના પણ ઉપયોગી સેવા બજાવેલી સમજી સંતોષ માનીશ.

કતારગામ,
સુરત–તા૦ ૧ જુલાઇ ૧૮૯૯. } **ગોવિંદજી ગોપાલજી દેસાઇ.**

અનુક્રમણીકા.

પ્રકરણ ૧લું.

સન ૧૮૬૭નો આક્ટ ૮મો.

પ્રકરણ ૨ જું.

પ્રકરણ ૩ જું.

પ્રકરણ ૪ થું.

પ્રકરણ ૫ મું.

૭૦૩૧

પોલીસ પટેલ

અથવા

પોલીસ પટેલને ઉપયોગી કાયદા–વીગેરે બાબતનો સંગ્રહ.

પ્રકરણ ૧લું.

ગામની પોલીસનો એકટ.

સ. ગામની પોલીસ બાબત કયો કાયદો અમલમાં છે.

જ. મુંબઈ સરકારનો સન ૧૮૬૭નો આકટ ૮મો, સન ૧૮૭૬ના આકટ ૧થી સુધારેલો.

સ. આ કાયદો અમલમાં લાવવાનું કામ કોને શીર છે ?

જ. કમીશનર સાહેબના હુકમને અનુસરીને આ કાયદાનો વહીવટ ચલાવવાનું કામ જીલ્લા મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબને સોંપેલું છે. (કલમ ૩)

સ. પોલીસ પટેલની નીમણુંક કોણ કરે છે ?

જ. જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટ સાહેબ પોલીસ પટેલની નીમણુંક કરે છે. અને કમીશનર સાહેબની મંજુરી મંગાવે છે. (કલમ ૫)

સ. ગામની પોલીસ કોના સ્વાધીનમાં રહે છે ?

જ. પોલીસ પટેલ ગામ પોલીસનો ઉપરી છે અને તેના હુકમ મુજબ ગામ પોલીસે સરકારી કામ કરવાનું છે; ગામના બીજા ચાકરો પાસે પણ પોતાના કામમાં મદદ માંગવાનો પોલીસ પટેલને અધીકાર છે. (કલમ ૫–૭)

સ. પોલીસ પટેલે શું શું કામો કરવાં જોઇએ.

જ. નીચે પ્રમાણેના કામો કરવા જોઇએ.

૧. જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટ સાહેબ જે હુકમ કરે તે અમલમાં લાવવા.

૨. તાલુકાના મેજીસ્ટ્રેટ જે હુકમ કરે તે પ્રમાણે કામ કરવું.

૩. તે જે પત્રકો તથા ખબર માંગે તે આપવાં.

૪. પોલીસ અમલદારો પોતાની ફરજ બજાવવા સારૂ મદદ માંગે તો પોતાથી બને તેટલી મદદ કરવી.

૫. મેજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ અમલદાર હુકમ તથા વારંટ મોકલે તે તાબડતોબ અમલમાં લાવવાં.

૬. સુલેહ બાબત ખબર કાહાડીને ડીસ્ટ્રીક્ટ પોલીસને જાહેર કરવી. દાખલા તરીકે કાબુલી લોકોનું ટોળું ગામ બહાર પડી ગામ લોકોની શાંતીને હેરાન કરતું હોય, લુચ્ચા લોકોનું ટોળું થઇ માર–ફાડ, ગુન્હો કરવા ઇરાદો રાખતા હોય.

૭. ગામની હદમાં ગુન્હા તથા લોકાપકારક કૃત્ય થતાં અટકાવવાનો બંદોબસ્ત રાખવો.

૮. ગુન્હેગારોને પકડી કહાડી તેઓને ઇનસાફ થવા સારૂ મોકલવા. (કલમ ૬)

સ. લોકાપકારક કૃત્ય એટલે શું ?

જ. જે કામો કરવાથી લોકોની આરોગ્યતા, સુખ, સલામતી, અને નીતી ભારે નુકશાનમાં આવી પડે તેવાં કૃત્યો.

દ્રષ્ટાંત.

(૧) આંગણામાં ગંદકી રાખવી, અથવા

(૨) હવાની શુધ્ધતા નાશ કરે એવો દુરગંધીવાળો ધંધો, રોજગાર ચલાવવો, સરીયામ રસ્તા ઉપર ઝાડો પીસાબ કરીને ગંદકી કરવી.

(૩) ખેતર–જેમાં થઇને લોકોને જવા આવવાનો રસ્તો હોય તેમાં જંગલી મારકણો ગોધો છુટો રાખવો.

(૪) મોહોડી ઘાલ્યા શીવાય વીકાળ અથવા કડકણો કુતરો રાખવો.

(૫) ચેપી રોગવાળા માણસ કીવા બચાંને રઝળતાં મુકવાં.

(૬) જાન કે માલને નુકશાન પોહોંચાડે એવી રીતે મોટા જ

થામાં બંદુકનો દારૂ અથવા બીજો કંઇ જલદીથી સળગી ઉઠે એવો પદાર્થ ભરી રાખવો.

(૭) ખાવાની અથવાની બગડેલી અથવા બગાડેલી ચીજો વેચવી.

(૮) સાર્વજનીક ઝરા અથવા જળાશયનું પાણી મેલું કરવું.

(૯) સરીયામ રસ્તા ઉપર બેફીકરાઈથી હાંકવું, અથવા સ્વારી કરવી.

(૧૦) જાહેર જગામાં અથવા જાહેર જગાની પાસે ભુંડા ગીત અથવા લાવણી ગાવી, અથવા ભુંડું બેફાટ બોલવું.

એવાં કૃત્યો થતાં અટકાવવાનો બંદોબસ્ત રાખવો એ પણ પોલીસ પટેલની ફરજ છે. (કલમ ૬)

સ. બંદોબસ્ત રાખવા છતાં એવાં કૃત્યો કોઈ કરે તો પોલીસ પટેલે શું કરવું?

જ. તાલુકાના મેજીસ્ટ્રેટ આગળ તેવા સખસ ઉપર ફરીઆદ માંડવી

સ. કઇ કઇ બાબતની પોલીસ પટેલે, તાલુકાના માજીસ્ટ્રેટને હમેશાં ખબર આપ્યાજ કરવી જોઇએ?

જ. નીચે જણાવેલી બાબતોની હમેશાં ખબર આપ્યા કરવી જોઇએ:—

૧. ગુન્હાની બાબત.

૨. ગામની પોલીસને લગતાં સઘળા કામ બાબત.

૩ ગામ લોકોની આરોગ્યતા બાબત એટલે આપખુદી સીતળાનો રોગ, અથવા કોલેરા અથવા બીજા ચેપી રોગ ગામમાં ફાટી નીકળ્યો હોય તો તે બાબત—

૪. ગામ લોકોની સામાન્ય સ્થીતી એટલે એકંદર હાલત કેવી છે તે બાબત દુકાળ પડવાથી ઘણા લોકો ભુખે મરતા હોય, અને કામધંધો કંઇ જડતો નહીં હોય તે બાબત— (કલમ ૬)

સ. ગામના તલાટીની, પોલીસ પટેલ તરફ શી ફરજ છે ?

જ. તલાટીએ, પોલીસ પટેલ માટે સઘળાં પત્રકો તથા પ્રોસીડીંગ લખીને તૈયાર કરી આપવા જોઇએ—(કલમ ૭)

સ. ગામના ચાકર લોકોની વ્યવસ્થા પોલીસ પટેલે કેવીરીતે કરવી?

જ. (૧) ચોરી નહીં થાય, (૨) સુલેહનો ભંગ નહીં થાય, (૩) સઘળા લોકોને તથા ગામ લોકોને ઈજા થાય એવા કામો નહીં થાય, એવો બંદોબસ્ત રહે, એ પ્રમાણે ગામના ચાકર લોકોને કામ સોંપવું. (કલમ ૮)

સ. ગામ ચાકર લોકોમાંથી કોઇ ગેરરીતે ચાલે અથવા ગફલત કરે તો પોલીસ પટેલે શું કરવુ ?

જ. તાલુકાના મેજીસ્ટ્રેટ, ઇયાને મામલતદારને તેણે એ વાત જાહેર કરવી. (કલમ ૮)

સ. પોલીસ પટેલ, અથવા પોલીસનું કામ પડે ત્યારે ગામના ચાકરોમાંથી જે માણસને તે કામ કરવું પડે તે માણસ, પોતાની ફરજ બજાવવામાં એટલે કામ કરવામાં બેદરકારઇ અથવા ગફલત કરે, તો તેને કોણ શીક્ષા કરી શકે અને કેટલી ?

જ. કોઈપણ ફર્સ્ટ કલાસ (પેહેલા વર્ગના) મેજીસ્ટ્રેટ દંડની શીક્ષા કરી શકે, અને તે શીક્ષા તે પટેલ ઇયા ગામ ચાકરના ત્રણ મહીનાના પગાર કરતા વધારે થઇ શકે નહીં.

વત્તી શીક્ષા કરવા લાયક, ગેરવર્તણુંક ચલાવી હોય અથવા કંઈ કાનુન તોડી હોય, અથવા પોતાની ફરજ બજાવવામાં કસુર કરી હોય એવું સદરહુ મેજીસ્ટ્રેટને લાગે તો, તેને પટેલ અથવા ચાકરને, તેના ગુન્હાની તપાસ થતા સુધી, નોકરીમાંથી સસપેન્ડ (થોડી મુદત માટે દુર કરવો તે) કરી શકે અને તપાસ પુરી થયે સદરહુ મેજીસ્ટ્રેટ, તે પટેલ અગર માણસ વધારે શીક્ષાને લાયક કસુરવાન ઠરે તો, બીજા ૭ મહીના સુધીને માટે નોકરીથી દુર રાખી શકે, અથવા બરતરફ પણ કરી શકે, પરંતુ કમીશનર સાહેબની મંજુરી વગર પોલીસ પટેલ બરતરફ થઇ શકે નહીં.

વળી તે પટેલ અથવા ચાકરના ઉપર, તે ગુન્હા બદલ ફોજ-

દારી રીતે કામપણુ ચાલી શકે. આવે પ્રસંગે, તપાસ અને ઇનસાફ થતાં સુધી આવા પટેલ અગર ચાકરને, નોકરીથી દુર રાખવાનો હુકમ કરી શકે. (કલમ ૯—૯ A. શન ૧૮૭૬ના આક્ટ ૧થી દાખલ થએલી)

ટીપ. મોજે ભટગામના લોકોએ, પોતાના ઘરોની સામે, ઢોરો બાંધવા સારૂ સરીયામ જમીન દબાવી હતી—તે બદલ એ ગામના પોલીસ પટેલ—ઊકા સામે રીપોર્ટ કરેલો નહીં—તે ઉપરથી તેના ઉપર આ કાયદાની કલમ ૯ પ્રમાણે કામ ચલાવી, પેહેલા વર્ગના મેજીસ્ટ્રેટે તેને બે મહીનાનો પગાર દંડ કર્યો હતો. હાઇ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે આવા કામમાં રીપોર્ટ કરવાની પટેલની ફરજ ન હતી, અને તેથી પટેલને કરેલી સજા રદ કરી હતી.

મુ હા. કો. રી. ૭ પાનું ૮૮.

સ. ગામની હદમાં ગુન્હો કરીને કોઇ નાશી ગયો હોય અથવા માલમ પડતો નહીં હોય તો પોલીસ પટેલે શી તજવીજ કરવી ?

જ. (૧) પોતાનું ગામ જે ડીસ્ટ્રીક્ટ પોલીસ થાણાની હદમાં હોય તે થાણાના અમલદારને તાબડતોબ ખબર આપવી,

(૨) પોતાની જાતે ચોકશી કરવી,

(૩) તે બાબત જે પુરાવો મળે તે લઈ તે અમલદાર પાસે મોકલવો. (કલમ ૧૦)

સુચના—ડીસ્ટ્રીક્ટ પોલીસના માણસો આવવાની રાહ ન જોતાં, ચોકશી કરવી, તથા ઝાડો લેવો. ક્રી. રૂ. નંબર ૩૧ શન ૧૮૯૪.

સ. ગામની હદમાં કોઇ માણસ (૧) કમોતે અથવા (૨) અકસ્માત મરણ પામે, અથવા, (૩) કોઇનું મુડદું જડે તો પોલીસ પટેલે શી શી તજવીજ કરવી ?

જ. (૧) પોલીસ પટેલે ગામના અથવા આસપાસના બે અથવા વધારે હુશીઆર માણસોને પંચાતનામું કરવા સારૂ **તાબડતોબ** બોલાવી એકઠા કરવા (૨) પટેલે તે માણસોની સાથે રહી એ મરણના કારણની તથા તેને લગતી સઘળી હકીકતની ચોકશી કરીને લખેલો રીપોર્ટ (પંચાતનામું) કરવો. (૩) તે રીપોર્ટ પટેલે તે ગામ જે ડીસ્ટ્રીક્ટ પોલીસ થાણાની હદમાં હોય

તે થાણું જે અમલદારને સ્વાધીન હોય તે અમલદારને તુરત પોહોચતો કરવો. (કલમ ૧૧)

સ. કાયદા વિરૂદ્ધરીતે, એટલે ઝેર ખાવાથી અથવા ખવડાવવાથી, માર મારવાથી, ફાંસો ઘાલવાથી, મરણ થયુ છે એવું પંચાતનામાની હકીકત ઉપરથી જણાય તો પોલીસ પટેલે શીશી તજવીજ કરવી ?

જ. (૧) થાણાના અમલદારને, પટેલે **તાબડતોબ** સુચના આપવી.

(૨) મોકલતાં રસ્તામાં મુડદું કોહી જવાની ધાસ્તી નહીં હોય તો, પાસેના સિવિલ સરજન (મોટા ડાકતર)ની પાસે અથવા એવે પ્રસંગે મુડદાં તપાસવાને વૈદક ખાતાના જે અમલદારને નીમ્યો હોય તેની પાસે, એટલે તાલુકાની ડીસપેનસરીના દાકતર તરફ તે મુડદું તુરત મોકલી દેવું.

(૩) મુડદું મોકલશું તો તે કોહી જશે અને તેની તપાસ કરવાથી કાંઈ ફાયદો થશે નહીં અને ઊલટો ધોકો પોહોંચશે એવા કારણથી પોલીસ પટેલથી મુડદુ મોકલી શકાતું નહીં હોય ત્યારે, થાણાનો અમલદાર, અથવા તેના તાબાનો કોઈ અમલદાર, અથવા કોઈ મેજીસ્ટ્રેટ તે મુડદુ બાળવાનો અથવા દાટવાનો હુકમ આપે ત્યાંસુધી, તે મુડદું, પટેલે, અટકાવી રાખી બાળવા અથવા દાટવા દેવું નહીં. (કલમ ૧૧)

સ. વ્યાજબી કારણ વગર પંચાતમાં બેસવાનું કોઇ માણસ ના કહે, અથવા ગફલત કરે તો પટેલે શી તજવીજ કરવી?

જ. પટેલે તેવા માણસના ઉપર મેજીસ્ટ્રેટ આગળ ફરીઆદ માંડવી. તે ગુન્હો સાબીત થયા પછી તે માણસ ઘણામાંઘણા પચાસ રૂપીઆ સુધી દંડને, અથવા દંડ નહીં આપે તો એક મહિના સુધી કેદની સજાને લાયક થશે. પોલીસ પટેલથી

એવા માણસને સજા કરી શકાય નહીં (કલમ ૧૧)

ફો. રૂ. નંબર ૩૫ શને ૧૮૯૨.

ટીપ—૧ પંચાતનામાના નમુના માટે પાછળ નમુના નં.૯-૧૦ જુવો.

૨ ડીસ્ટ્રીક્ટ પોલીસ અમલદાર, ગુન્હાવાળી જગાએ આવે ત્યાંસુધી પોલીસ પટેલ તેમની રાહ જોઈ બેસી રહે તો, આ કાયદાનો હેતુ જળવાય નહીં. માટે તેમની રાહ ન. જોતાં, પોલીસ પટેલે આ કલમથી તેને જે સત્તા મળેલી છે તેનો તાબડતોબ ઉપયોગ કરવોજ જોઈએ. ઈ. લે રી. ૧૯ મુંબઈ, પાનું ૬૧૨.

સ. પોતાના ગામના કોઇ અમુક માણસે—મોટો, ભારે ગુન્હો કર્યો છે એવું માનવાને કારણ હોય તો પોલીસ પટેલે શી શી તજવીજ કરવી?

જ. (૧). તેવા માણસને પોલીસ પટેલે પકડવો.

(૨). પુરાવાના કામમાં આવે તેવી જે જણસો હોય તે જણસો સુધાં તે માણસને ડિસ્ટ્રિક્ટ પોલીસ થાણાના અમલદાર પાસે ૨૪ કલાકની અંદર મોકલવો. (કલમ ૧૨).

સ. કયા કયા ગુન્હા ભારે સમજવા? દ્રષ્ટાંત આપો.

જ. ૧. રાજ્ય વિરૂદ્ધ ગુન્હાઃ જેવા કે (અ) મહારાણીની સામા લઢાઇ કરવી, લઢાઈ કરવાની કોશીસ કરવી, અથવા લઢાઇ કરવામાં મદદગારી કરવી; (બ) રાજ્ય છીનવી લેવાને સંપ કરવો; ઇંડીઆ સરકારને કે ઈલાકાની સરકારને, બળના દેખાવથી ડરાવવાને સંપ કરવો; (ક) રાણીના સામા લઢાઇ કરવાના ઇરાદાથી હથીયારો વીગેરે એકઠાં કરવાં; (ડ) રૈયતમાં બેદીલી ઊત્પન કરવી, વીગેરે.

૨. સીક્કા તથા સરકારી સ્ટેંપ સંબંધી ગુન્હાઃ જેવા કે—

(અ) ખોટો સીકો બનાવવો.

(બ) સરકારી સ્ટેંપ ખોટો બનાવવો.

૩. માણસના શરીર સંબંધી ગુન્હાઃ જેવા કે—

(અ). ખુન.

(બ) આત્મઘાત કરવામાં મદદગારી.

(ક) બચાંને તજી દેવાના ઇરાદાથી રખડતું મુકવું.

(ડ) સ્ત્રીની રજામંદી વગર ગર્ભપાત કરવો—

(ઇ) મનુષ્યહરણ.

(એફ) જારકરમને માટે બાળકને વેચવું, ખરીદવું, અથવા કબજામાં લેવું.

(જી) બળાત્કાર સંભોગ.

(અચ) સૃષ્ટીક્રમ વિરૂધ્ધ ગુન્હા.

૪. મીલકત વિરૂધ્ધ ગુન્હાઃ જેવા કે

(અ) ભારે ચોરી

(બ) જબરાઇથી કઢાવવું

(ક) લુટ કરવી, ધાડ પાડવી, ડાકાઇટી

(ડ) નિત્ય ચોરીની માલકતનો ધંધો કરવો.

સ. તમે જે ગામના પોલીસ પટેલ છો તે ગામમાં, એક મહમદ નામના સખસે એક ફાતમા નામની બાયડીને માથામાં કુહાડી મારી ખુન કર્યું, તો તમોએ શી તજવીજ કરવી ?

જ. ડીસ્ટ્રીકટ પોલીસ થાણાના અમલદારને તાબડતોબ ખબર આપવી. તે અમલદાર આવવાની રાહ ન જોતાં નીચે પ્રમાણેની તજવીજ કરવાને પોલીસ પટેલને આ કાયદાથી અખત્યાર છે.

(૧) ગુન્હો બન્યો છે કે નહીં તેની નજરે જોઇ ખાત્રી કરવી.

(૨) પંચાતનામું કરવું. (કલમ ૧૧)

(૩) લાસને ડાકટર સાહેબ તરફ મોકલવી (કલમ ૧૧)

(૪) સાહેદાને બોલાવી તેમની પ્રતીજ્ઞા ઉપર જુબાની લઈ મહમદે ગુન્હો કર્યો છે તેની ખાત્રી કરવી. (કલમ ૧૩)

(૫) ખુન કરનારને પકડવો. (કલમ ૧૨)

(૬) કુહાડી ઘરમાં અથવા બીજી જગાએ સંતાડેલી હોય તે

શોધી કહાડવા ઝાડો લેવો. (કલમ ૧૩)

(૭) બીજા ગામે કુહાડી સંતાડેલી છે એમ માલમ પડે તો તે ગામે જઇ શક પડતા ઘરનો ઝાડો લેવો, અને તે ગામના પટેલને ખબર આપી તેની મદદ લેવી. (કલમ ૧૩)

(૮) કુહાડી, તથા લોહીવાળા કપડાં તથા રીપોર્ટ તથા જુબાનીના કાગળીઆં સાથે તે ગુન્હેગારને ૨૪ કલાકની અંદર ડોસ્ટ્રીકટ પોલીસ થાણાના અમલદાર પાસે મોકલી દેવો. (કલમ ૧૨)

ઉપરની તજવીજ કરવાની દરમ્યાન ડીસ્ટ્રીકટ પોલીસ થાણાના અમલદાર આવી પોહોંચે તો તેમને તપાસના કામમાં પુરતી મદદ કરવી.

સ. જે ગુન્હાને માટે (કલમ ૧૦-૧૧ અને ૧૨ માં કહેલા ગુન્હાઓ) સજા કરવાનો પોલીસ પટેલને અધિકાર ન હોય, તેવા ગુન્હાની પોતાની ફરજની રૂએ, પોલીસ પટેલ ચોકશી કરે ત્યારે તેને શો અધિકાર છે !

જ. કલમ ૧૦-૧૧ અને ૧૨ મા કહેલા ગુન્હાની ચોકશી કરતી વખતે નીચે બતાવેલો અધીકાર સઘળા પોલીસ પટેલને છે.

(૧) સાહેદોને બોલાવી તેઓને પુછવાનો.

(૨) સત્ય સ્મરણ પુર્વક પ્રતિજ્ઞા કરાવીને તેઓની જુબાની લેવાનો.

(૩) સંતાડેલી જણસો માટે ઝાડો લેવાનો.

(૪) ઝાડો લેવા સારૂ અથવા ગુન્હેગારનો પીછો લેવા સારૂ બીજા ગામની હદમાં જઈને કામ કરવાનો અધિકાર પોલીસ પટેલને છે, પણ તે બાબત તેણે તે ગામના પોલીસ પટેલને તાબડતોબ ખબર કરવી.

સુચના—રેહેવાના ઘરનો ઝાડો ઘણીજ અગત્ય નહીં હોય તો પોલીસ પટેલે સુરજ આથમે ત્યારથી તે સુરજ ઉગે ત્યાં સુધી લેવો નહીં-

બીજા ગામે ઝાડો લેવા સારૂ, અગર ગુન્હેગારનો પીછો લેવા સારૂ જવું પડે ત્યારે તે ગામના પટેલે બને તેટલી મદદ કરવી, અને ઝાડો લેવાનું અથવા પાછળ દોડવાનું કામ ચલાવવાનો જોખમ તે બીજા ગામના પટેલને માથે છે. (કલમ ૧૩)

સ. કયા કયા ગુન્હાને માટે અને કેટલા કલાક સુધી કેદની સજા કરવાનો સઘળા પોલીસ પટેલને અધીકાર છે?

જ. પોતાના ગામની હદમાં હલકી મારામારી અથવા ગાળાગાળી કરવા બદલ કોઇ માણસ ઉપર ફરીયાદ થઈ હોય તો તેનો ઇનસાફ કરી ગુન્હો સાબીત થાય તો ઘણામાં ઘણા ૨૪ કલાક સુધી ગામને ચોરે કેદ રાખવાનો પોલીસ પટેલને અખત્યાર છે, પણ ગુન્હો થયા પછી આઠ દહાડામાં ફરીયાદ થવી જોઇએ. (કલમ ૧૪)

ટીપ—આવા ગુન્હા બદલ પટેલથી દંડની સજા થઇ શકે નહિ. આઠ દીવસ પછી ફરીઆદ આવે તો સાંભળવી નહીં.

સ. કયા કયા ગુન્હાની ચોકસી કરી ઇનસાફ કરવા માટે સનંદ (કમીશન) પોલીસ પટેલને મળી શકે?

જ. (૧) હલકી ચોરી, એટલે ચોરીના માલની અજમાયશી કીમત બે રૂપીઆ ઉપર નહીં હોય તેવી ચોરીના ગુન્હા.

(૨) અપક્રીયા (બીગાડ) એટલે જયારે બીગાડથી થયલું નુકશાન બે રૂપીઆ ઉપર નહીં હોય તેવા બીગાડના ગુન્હા.

(૩) પોલીસ પટેલે જાતે કાયદાસર હુકમ આપ્યો હોય તે હુકમને હરકત કરવાના, અથવા તે હુકમ નહીં માનવાના ગુન્હા.

સ. એવી સનંદ મળવાથી શું અધિકાર પોલીસ પટેલને મળે છે?

જ. ઉપર કહેલા ગુન્હાઓની સાબીતી પોતાની આગળ જે માણસ ઉપર થાય, તેને પાંચ (૫) રૂપીઆ સુધી દંડ કરવાનો, અથવા ઘણામાં

ઘણા અડતાળીસ (૪૮) કલાક સુધી ગામને ચોરે કેદ રાખવાનો અધિકાર મળે છે.

ટીપ--કાયદાસર હુકમને હરકત કરી હોય અથવા તે પ્રમાણે ચાલવાની ના કહી હોય તે પ્રસંગે દંડ નહીં આપે તોજ કેદની સજા કરવાની છે.

હલકી ચોરી તથા બીગાડના ગુન્હા બદલ ફકત કેદની સજા થઇ શકે, અથવા દંડની સજા પણ થઈ શકે, પણ બેહુ સજા એકીવારે થઇ શકે નહીં.

સ. એવી સનંદ કોણ આપી શકે છે?

જ. એવી સનંદ આપવાનો અખિકાર જીલ્લા મેજીસ્ટ્રેટને, કમીશનર શાહેબ હુકમ લખીને આપે છે. (કલમ ૧૫)

ટીપ-૧ પોતાના ઘરમાં લોકો "તમાશા" કરે તે અટકાવવાનો પોલીસ પટેલને અધીકાર નથી, અને એવો જો કાંઇ હુકમ કર્યો હોય તો તે ગેરકાયદે છે, અને તે કોઇ ના માને તો કંઈ ગુન્હો નથી. ક્રી. રૂ. નંબર ૨૪ શન ૧૮૮૬.

૨ સડક માપવાના કામમાં ઈનજીનીયર ખાતાના કોઈ અમલદારને મદદ કરવા ગામના "માહાર" લોકોને (એટલે ગામ નોકરોને) હુકમ કરવાનો પોલીસ પટેલને, કલમ ૭ મુજબ અધીકાર નથી, અને એવા હુકમનો કોઇ અપમાન કરે તો તે સજાને પાત્ર નથી. ક્રી. રૂ. નંબર ૨૮ શન ૧૮૯૦.

સ. પોલીસ પટેલને સમન કહાડાવાનો અધીકાર છે?

જ. જે ગુન્હાનો પોલીસ પટેલ ઇનસાફ કરી સજા કરી શકે તેવા ગુન્હાના કામમાં, પોતાની રૂબરૂ જવાબ આપવા સારૂ હાજર થવા તોહમતદારના ઉપર સમન કહાડવવાનો અધીકાર છે. ક્રી. રૂ. નંબર ૨૫ સન ૧૮૯૧

સ. પોતાની સહીથી કહાડેલા સમન મુજબ કોઈ હાજર નહીં થાય તો પટેલ જાતે સજા કરી શકે કે કેમ?

જ. હા, કલમ ૧૫ આધારે પટેલ પોતે જાતે સજા કરી શકે. ફો. રૂ. નંબર ૨૫ સન ૧૮૯૧.

ટીપ—જે ગુન્હાની બાબતમાં પોલીસ પટેલ ચોકસી કરી સજા કરી શકે નહીં તેવા ગુન્હા બદલ પોતાની આગળ હાજર થવા કહાડેલા હુકમ કોઇ ના માને તો તે સખસને પોલીસ પટેલ સજા કરી શકે નહીં. ફો. રૂ. નંબર ૨૬ સન ૧૮૯૧

સ. તોહોમતદારને પોલીસ પટેલ સવાલ પુછે તેનો તે જવાબ આપવા ના પાડે તો પટેલ સજા કરી શકે ?

જ. પટેલ સજા કરી શકે નહીં, કારણ તે કાંઇ પોલીસ પટેલે જાતે કાયદેસર કહાડેલા હુકમ માનવાની ના કહેવા બરાબર નથી.

ફો. રૂ. નંબર ૩૦ શન ૧૮૯૨.

ટીપ-કલમ ૧૫ મૂજબ પોલીસ પટેલે જાતે કહાડેલા કાયદાસર હુકમને માનવામાં, ગફલત થઇ હોય અને જાણીબુઝીને તે માનવાની ના પાડી એમ ન જણાય, તો ગુન્હાની સાબીતી ટકી શકે નહીં. એટલે જાણીબુઝીને હુકમ માનવાની ના પાડી હોય તોજ ગુન્હો સાબીત ગણી સજા કરવી.

ફો. રૂ. નંબર ૪૮ શન ૧૮૯૨

સ. એવી સનદને આધારે બીજી શું વિશેષ સત્તા પોલીસ પટેલને મળે છે ?

જ. એ સનદ અમલમાં રહે ત્યાં સુધી નીચે લખેલાં હરકંઇ લોકાપકારક કૃત્ય અથવા બેઢંગુ કામ કોઇ માણસ કરે તો તેને એક રૂપીઆ સુધી દંડ કરવાનો અથવા દંડ નહીં આપે તો ગામને ચોરે ઘણામાં ઘણા બાર કલાક સુધી કેદ રાખવાનો અધીકાર મળે છે:—

૧. કોઇ માણસ કોઈ જનાવરને મનમાં આવે તેમ **અવિચારથી** અથવા નિર્દયપણે **બડબશે** એટલે મારશે અથવા તેનો ગેરઉપયોગ કરશે અથવા તેની ઉપર જુલમ કરશે તે.

૨. સાર્વજનિક કુવો અથવા તળાવ અથવા હોદ જે કામ સારૂ નીમ્યા હોય તે કામમાં ઓછો ઉપયોગી પડે તેવી રીતે તેમાં કોઇ માણસ **નાહાશે, ધોશે** અથવા બીજી રીતે **ખરાબ કરશે** અથવા **ખરાબ કરાવશે** તે.

આ કાનુન નદી સંબંધી ગુન્હાને લાગુ નથી.

ફો. ૨. નંબર ૨૭ શન ૧૮૪૧.

૩. કોઇ માણસ મના કરેલી જગાએ **કચરો, ગોજવાડ** અથવા **પુંજો મુકશે** તે.

૪. કોઇ માણસ હરકોઈ સાર્વજનિક રસ્તામાં, મોહોલામાં, માર્ગમાં, અથવા રાહાદારીની જગાએ **ઝાડો પીશાબ કરીને ગંદકી કરશે**; અથવા **દારૂ** વગેરે પીને **તોફાન** અથવા **મસ્તી કરશે**, અથવા પોતાનાથી સંભાળ નહીં થાય તેવો થઇ જશે તે.

૫. (અ) પાસે રહેનારાઓને, અથવા આવનાર જનાર લોકોને કંટાળો આવે તે રીતે **ટાંકીમાં, ઉંકરડામાં**, અથવા તેવાજ બીજા કશામાં કોઇ માણસ **ગોજો પદાર્થ**, પાકા કારણ વગર જાણી જોઇને, **એકઠો થવા દેશે**; અથવા

(બ) કોઇ ઘરમાંથી, કારખાનામાંથી, વબેલામાંથી, સંડાસમાંથી, અથવા તેવા બીજા કશામાંથી, લોકોને આવવા જવાની જગાએ **ગોજો પદાર્થ**, પાકા કારણ વગર જાણી જોઇને, **વેહેવા દેશે**; અથવા

(ક) જે તલાવ, અથવા હોદ પાણી પીવા સારૂ નીમ્યા હોય તેમાં ચોમાસામાં જે વેહેળાએ પાણી આવતું હોય તે વેહેળામાં **મુએલું જનાવર, કચરો**, અથવા **ગોજવાડ નાખશે**, અથવા જે બીજી જગાએ સદરહુ પ્રકારની ગોજવાડ નાખ્યાથી લોકોને ઉપદ્રવ થાય તે જગાએ નાખશે તે. (કલમ ૧૬)

સ. આવાં લોકાપકારક કૃત્ય અથવા બેઢંગા કામ થતાં **અટકા વવાની** બાબતમાં પોલીસ પટેલને શો અધીકાર છે ?

જ. એવાં લોકાપકારક કૃત્ય અથવા બેઢંગા કામ કરવાનું જારી રાખવું નહીં અથવા ફરીથી કરવું નહીં એમ **મના** કરવાનો પોલીસ પટેલ ને અધીકાર છે. (કલમ ૧૬.)

ટીપ–૧ મના કરેલી જગાએ પુંજો મુકવા બદલ એક તોહુમતદારને આઠ આના દંડની સજા પોલીસ પટેલે કરી હતી. તે કામમાં એમ બતાવવામાં આવ્યું કે તોહુમતદારે જાતે તે કૃત્ય કર્યું ન હતું. પરંતુ હાઈ કોર્ટે એમ ઠરાવ્યું કે ઘરનો વડીલ માણસ પોતાના ઘરમાંથી જે કાંઇ લોકાપકારક કૃત્ય થાય તે બદ્દલ જવાબદાર છે. ક્રી. રૂ. નંબર ૨૯ શન ૧૮૮૭.

૨-પોલીસ પટેલે કરેલો દંડ કમી કરવાને જીલા મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબને અધીકાર નથી. તેણે એવા કેસ હાઇકોર્ટમાં મોકલવા જોઈએ. પોલીસ પટેલો હાઇકોર્ટની સત્તા નીચે છે.

ક્રી. રૂ. નંબર ૪૧ શન ૧૮૮૯.

સ. પોલીસ પટેલના રૂબરૂ એટલે તેના દેખતાં કોઈ હલકી મારામારી કે ગાળાગાળી કરે (કલમ ૧૪), અથવા હલકી બે રૂપીઆની કીમતનો માલ ચોરી કરી લે, અથવા એટલી કીમતના માલનો બીગાડ કરે (કલમ ૧૫) અથવા કાંઈ લોકાપકારક કૃત્ય અથવા બેઢંગુ કામ કરે (કલમ ૧૬) તો પોલીસ પટેલે શી તજવીજ કરવી ? તે જાતે ઈનસાફ કરી શકે ?

જ. તે જાતે ઈનસાફ કદી શકે. પણ તેણે તાલુકાના મેજીસ્ટ્રેટ આગળ ફરીઆદ કરવી એ વધારે સારો રસ્તો છે. કોઇ પણ માણસની ફરીઆદ વગર પોતાની જાત માહીતી ઉપરથી અગર શક ઉપરથી પોલીસ પટેલ કામ ચલાવી શકે નહીં.

સ. પોતાના ભાઈ, ભાંડુ અગર સંબંધી ઉપર એવા ગુન્હાની ફરીયાદ આવી હોય તો પટેલે કેમ કરવું ?

જ. જે ગુન્હાનો ઇનસાફ કરવામાં પોતાનુ ઈયા સગાવહાલાનું અ-

ગર પોતાના ચાકરનું હીત રહેલું હોય, તેવા ગુન્હા પોલીસ પટેલે સાંભળવા નહીં. ફરીઆદ કરનારને તાલુકાના મેજીસ્ટ્રેટ આગળ ફરીઆદ નોંધાવવાની સમજુત કરવી.

સ. કલમ ૧૪-૧૫-૧૬ પ્રમાણે ગુન્હાનો ઇનસાફ કરતી વખતે કામ શી રીતે ચલાવવું ?

જ. પક્ષકારો દેખતાં એટલે તેમની રૂબરૂ, કામ મુખ જુબાનીથી ચલાવવું, એટલે સવાલ જવાબ લખવાના નથી. પરંતુ પાછળ બતાવેલા નમુના પ્રમાણે એક રજીષ્ટર (પત્રક) રાખવું. અને દર મહીને તે ઉપરથી ઉતારો કરીને જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ સાહેબ તરફ તાલુકાના મેજીસ્ટ્રેટ મારફત તે ઊતારો મોકલવો. (કલમ ૧૭).

ટીપ—પત્રક માટે પ્રકરણ ૫ નમુનો નંબર ૧૨ જુવો.

વસુલ આવેલો દંડ તાલુકાના રાવ સાહેબ મામલતદાર તરફ સરકાર ત્રીજોરીમાં જમા થવા સારૂ ભરણાની યાદી સાથે મોકલવો.

સ. એ ગુન્હાઓ માંડીવાળી શકાય કે નહીં અને તે કોણ માંડીવાળી શકે અને ક્યારે ?

જ. ગુન્હો સાબીત થવાનું દફતરમાં લખ્યા પહેલાં ગમે તે વખતે, ફરીઆદ કહાડી નંખાવવાનો અધીકાર ફરીઆદ કરનારને છે.

(કલમ ૧૭)

ટીપ--કલમ ૧૪-૧૫ અને ૧૬માં બતાવેલા ગુન્હાનું વીગતવાર કોષ્ટક આ પ્રકરણને છેડે આપેલું છે તે જુવો.

સ. કલમ ૧૫ પ્રમાણે આપેલી સનંદ, સઘળી અથવા થોડી ઘણી, રદ કરવાનો કોને અધિકાર છે.

જ. કમીશનરની મંજુરી લઇને, સઘળી અથવા થોડી ઘણી સનંદ રદ કરવાનો અધીકાર જીલ્લા મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબને છે.

(કલમ ૧૮.)

સ. બેવારસી માલ બાબત પોલીસ પટેલની શી ફરજ છે. ?

જ. પોતાના ગામમાં જે બેવારસી માલ જડયો હોય તે સઘળો માલ, અને ડીસ્ટ્રીકટ પોલીસે જે સઘળો બેવારસી માલ પોલીસ પટેલને હવાલે કર્યો હોય તે સઘળો માલ, પોતાના કબજામાં રાખી, તાલુકાના મેજીસ્ટ્રેટને રીપોર્ટ કરવો, અને તે મેજીસ્ટ્રેટ હુકમ કરે તે પ્રમાણે કરવું.

(કલમ ૧૯.)

સ. બેવારસી ઢોર જડયાં હોય તો શી રીતે કરવુ ?

જ. ઢોરોના અતીક્રમણ બાબતના (ડબાના) કાયદા મૂજબ અમલ કરવો. (કલમ ૧૯) એટલે તે ઢોરને ડબામાં ઘાલવાં અને પછી તે કાયદા મૂજબ તજવીજ કરવી.

સ. જે ગુન્હાઓની આ કાયદામાં સજા ઠરાવી છે તે ગુન્હાઓની ફરીયાદ બીજા કાયદા પ્રમાણે થઈ શકે કે નહીં ?

જ. થઇ શકે, પરંતુ એકના એક ગુન્હા બદલ કોઈ માણસને બેવાર સજા થઈ શકે નહીં.

(કલમ ૨૦)

સ. કંઇ જરૂરી કારણસર, પોલીસ પટેલને, ગામમાંથી ગેર હાજર રહેવું પડે, અથવા એકાએક માંદા પડે, અથવા બીજા કંઈ કારણથી તેનાથી પોતાનું કામ નહીં થાય, ત્યારે પટેલે શી તજવીજ કરવી જોઇએ. ?

જ. (૧) પોતાના કોઈ લાયક કુટુંબીને, પોતાનું કામ સોંપવું. અથવા

(૨) કુટુંબી કોઈ લાયક ન હોય તો, બીજા કોઇ લાયક માણસને સોંપવું.

(૩) તે બાબત તાલુકાના મેજીસ્ટ્રેટને તાબડતોબ રીપોર્ટ કરવો.

સ. જે બીજા માણસને પટેલે પોતાનું કામ કરવા સોંપ્યું હોય તેણે શું શું કામ કરવું ?

જ. તેણે ગુન્હેગારનો ઇનસાફ કરીને સજા કરવાના કામ શીવાય પોલીસ પટેલનું સઘળું કામ, બીજી રીતનો હુકમ મળતા સુધી, કરવું.

(કલમ-૨૧.)

ટીપ—આવા માણસને સજા કરવાનો અધિકાર નથી.

સન ૧૮૬૭ના મુંબઇના આકટ ૮ મુજબ જે ગુન્હાઓને માટે

કલમ.	ગુન્હો.	તાહોમતદારને કેવીરીતે હાજર રાખવો.	ફરીઆદ પાછી ખેંચી લઇ શકાય કે નહીં.
૧૪	હલકી મારામારી અથવા ગાળાગાળી.	તોહોમતદારને પોતાની મહીતે સમન કહાડી બોલાવવો.	ગુન્હો સાબીત થયાનું ઠેહેરાવમાં આવ્યા પેહેલા ગમે તે વખતે, ફરીયાદ કહાડી નંખાવવાનો અખ્તીઆર ફરીયાદ કરનારને છે. કલમ ૧૭.
૧૫	હલકી ચોરી, ચોરોના માલની કીમત રૂ ૨ સુધીની હોય તો. અપક્રીયા (બીગાડ), નુકશાન રૂ ૨ સુધીનું હોય તો. પોલીસ પટેલના હુકમને હરકત કરવી અથવા હુકમ માનવાને ના કહેવી.		
૧૬	(૧) જનાવરને ધાતકીપણે મારવું, તેનો ગેર ઉપયોગ કરવો, તેન ઉપર જુલમ કરવો. (૨) સારવજનીક કુવા, તળાવ, અથવા હોદ જે કામ સારૂ નીમ્યા હોય તે કામમાં ઓછા ઉપયોગી પડે તેવી રીતે તેમાં નાહાવું, ધોવું, પાણી ખરાબ કરવું, અગર કરાવવું. (૩) મના કરેલી જગાએ કચરો, ગોનવાડ અથવા પુંજો મુકવો. (૪) સારવજનીક રસ્તામાં, મોહોલામાં, મારગમાં અથવા રાહદારીની જગાએ ઝાડો, પીશાબ કરીને ગંદકી કરવી, દારૂ પીને તોફાન અથવા મસ્તી કરવી, પોતાનાથી સંભાળ નહીં થાય તેવા થઇ જવું. (૫) ટાંકીમાં કે ઉકરડામાં ગોબો પદારથ એકઠો થવા દેવો, ઘરમાંથી, કારખાનામાંથી, તબેલામાંથી, સંડાસમાંથી ગોબો પદારથ વહેવા દેવો. મુએલું જનાવર, કચરો, અથવા ગોનવાડ જે વહેળાએથી તળાવમાં પાણી પીવાનું આવતું હોય, તે વહેળામાં નાંખવો. લોકોને ઉપદ્રવ થાય તેવી જગાએ ગોનવાડ નાંખવો.		

પોલીસ પટેલ સજાકરી સકે તેવા ગુન્હાઓની વીગતનુ કોષ્ટક.

ઇનસાફ કોણ કરી શકે	સજા	ફરીયાદ કેટલી મુદત માં કરવી જોઇએ.	કામ ચલાવવાની રીત
સઘળા પોલીસ પટેલ	૨૪ કલાક સુધી ગામને ચોરે કેદ	ગુન્હો થયા પછી આઠ દીવસમાં ફરીયાદ થવી જોઇએ.	પક્ષકારો દેખતાં, એટલે તેમની રૂબરૂમાં મુખ જુબાનીથી કામ ચલાવવું, એટલે સવાલ જવાબ લખવાના નથી; પરંતુ પાછળ બતાવેલા નમુના પ્રમાણે એક રજીષ્ટર રાખવું, તેમાં હકીકત લખવી અને દર મહીને તે ઉપરથી ઉતારો કરી, જીલ્લા મેજીસ્ટ્રેટ તરફ, તાલુકાના મેજીસ્ટ્રેટ મારફત મોકલવો. **સુચના**—તોહોમતદારને કોઇ દીવસ પ્રતીજ્ઞા અપાયજ નહીં. ફરીયાદી તથા સાહેદોને પ્રતીજ્ઞા આપવી. વસુલ આવેલો દંડ ભરણાની યાદી સાથે તાલુકાના મામલતદાર તરફ સરકાર તીજોરીમાં જમા થવા સારૂ મોકલવો.
જે પોલીસ પટેલને ખાસ સનંદથી અધિકાર આપ્યો હોય તે પટેલ.	રૂ ૫) સુધી દંડ અથવા ૪૮ કલાક સુધી ગામને ચોરે કેદ રૂ ૫) સુધી દંડ તે નહીં આપે તો ૪૮ કલાક સુધી કેદ.	મુદતનો બાધ નથી પરંતુ જેમ બને તેમ વેહેલી ફરીયાદ થઇ હોય તો સારૂ.	
	રૂ ૧) સુધી દંડ અથવા દંડ નહીં આપે તો ૧૨ કલાક સુધી ગામને ચોરે કેદ.		

પ્રકરણ ૨જું.

ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા સન ૧૮૯૮ના ઇન્ડીઆ એકટ ૫ ઉપરથી તથા પીનલકોડ બાબ ૯ ઉપરથી ઉપયોગી બાબત.

સ. માજીસ્ટ્રેટોને તથા પોલીસને લોકોએ કયારે મદદ કરવી?

જ. કોઈ માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ અમલદાર હેઠળ લખેલી બાબતોમાં જે માણસની વ્યાજબીરીતે મદદ માંગે તેવાં દરેક માણસે તેને મદદ કરવી જોઈયે.

(અ) બીજા કોઇ પણ માણસને પકડવાનો સદરહુ માજીસ્ટ્રેટને અથવા પોલીસ અમલદારને અધિકાર હોય તેવા માણસને પકડવામાં અથવા નાશી જતા અટકાવવામાં.

(બ) સુલેહના ભંગનો અટકાવ કરવામાં અથવા દબાવી દેવામાં અથવા હરકોઇ રેલવે, નેહેર, ટેલીગ્રાફ અથવા સાર્વજનિક મિલકતને નુકસાન કરવાની કોશીશનો અટકાવ કરવામાં. કલમ ૪૨

જે કોઇ વ્યાજબી મદદ નહીં કરે તે પીનલકોડ કલમ ૧૮૭ મૂજબ શીક્ષાને પાત્ર થાય છે.

સ. લોકોએ કયા કયા ગુન્હાની ખબર આપવી જોઇએ?

જ. નીચે લખેલા હરકોઈ ગુન્હો કર્યા વિશે અથવા કરવાના બીજા હરકોઇ શખસના ઈરાદા વિશે, ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોની અંદર કે બહાર, જે શખસ જાણતો હોય તેવા દરેક શખસે, વ્યાજબી સબબ નહીં હોય તો, પાસેમાં પાસેના માજીસ્ટ્રેટને અથવા પોલીસ અમલદારને તે બાબતની ખબર તાબડતોબ આપવી. વ્યાજબી સબબ છે તે સાબીત કરવાનો બોજો સદરહુ પ્રમાણે જાણનાર સખસને માથે છે એમ સમજવું. કલમ ૪૪.

પીનલકોડ કલમ—ગુન્હાની વીગત.

૧૨૧. રાણીની સામા લડાઇ કરવી, અથવા લડાઈ કરવાની કોશીશ કરવી અથવા લડાઇ કરવામાં મદદગારી કરવી.

૧૨૧. અ—રાજ્ય વિરૂદ્ધ કેટલાએક ગુન્હા કરવા સારૂ સંપકરવો.

૧૨૨. રાણીની સામા લડાઈ કરવાના ઇરાદાથી હથિઆરો વગેરે એકઠાં કરવાં.

૧૨૩. લડાઇનું કામ સેહેલ કરવાના ઈરાદાથી લડાઇની ધારણા છુપાવવી.

૧૨૪. કાંઈ કાયદેસર અખત્યાર અમલમાં અણાવવા અથવા નહીં અ-ણાવવાના ઈરાદાથી ગવર્નર જનરલ, ગવર્નર વગેરેપર હુમલો કરવો.

૧૨૪. અ—બેદિલી ઉપજાવવી, અથવા ઉપજાવવાની કોશિસ કરવી.

૧૨૫. રાણીની સાથે મૈત્રી અથવા સલાહ રાખનારા એશિઆના કોઇ રાજાની ઉપર લડાઇ કરવી અથવા તેહવી લડાઈ કરવામાં મદદ-ગારી કરવી.

૧૨૬. રાણીની સાથે મૈત્રી અથવા સલાહ રાખનાર કોઈ રાજાના મુલકપર લુટ કરવી.

૧૩૦. રાજકીય અથવા લડાઇના કેદીને નાહાસી જવામાં સાહાય કરવું, છોડાવવો અથવાઘરમાં રાખવો, અથવા તેહને પાછો પકડે તેમાં સાહામાં થવું.

૧૪૩. જે, કોઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીનો અંગભુત હોય.

૧૪૪. જીવ લે એવું કાંઇ હથિયાર પાસે છતાં કોઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડ-ળીમાં સામીલ થવું.

૧૪૫. કોઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીને વિખરાઈ જવાનો હુકમ થયો છે એમ જાણ્યા છતાં તેમાં સામીલ થવું અથવા જારી રહેવું.

૧૪૭. હંગામો કરવો.

૧૪૮. જીવ લે એવું હથિઆર પાસે રાખીને હંગામો કરવો.

૩૦૨. ખુન.

૩૦૩, જન્મટેપના ગુન્હેગારે કરેલું ખુન.

૩૦૪. ખુનથી ઉતરતા દરજ્જાનો શિક્ષણીય મનુષ્ય વધ અગર જે કામથી મોત થયું હોય તે મોત આણવાના ઇરાદાથી કર્યું હોય,તો
અગર તે કામ મોત આણવા ઇરાદાથી નહીં, પણ તેથી મોત થવાનો સંભવ હોય છે એમ જાણીને કર્યું હોય તો.

૩૮૨. ચોરી કરવા સારૂ, અથવા ચોરી કર્યા પછી નાશી જવા સારૂ અથવા ચોરીથી મેળલી મીલકત પાસે રાખવા સારૂં મોત, વ્યથા અથવા અટકાવ કરવાની, અથવા મોત, વ્યથા કે અટકાવનો ભય ઉત્પન્ન કરવાની તૈયારી કરીને પછી ચોરી કરવી.

૩૯૨. અપહરણ.

અગર સુરજ આથમ્યા પછી તથા સુરજ ઉગ્યા પહેલાં કોઇ ઘોરી રસ્તાપર કર્યું હોય તો.

૩૯૩. અપહરણ કરવાની કોશિસ.

૩૯૪. અપહરણ કરવામાં અથવા અપહરણની કોશિસમાં બુદ્ધિપુર્વક વ્યથા કરવી અથવા અપહરણ કરવામાં સામિલ રહેવું.

૩૯૫. ડાકાઇટી.

૩૯૬. ડાકાઇટીમાં ખુન.

૩૯૭. ખુન અથવા મહાવ્યથા કરવાની કોશિસની સાથે અપહરણ અથવા ડાકાઇટી.

૩૯૮. કાંઇ ભયંકર શસ્ત્ર ધારણ કર્યું હોય તે વખતે અપહરણ અથવા ડાકાઇટી કરવાની કોશિસ.

૩૯૯ ડાકાઇટી કરવાની તૈયારી કરવી.

૪૦૨ ડાકાઇટી કરવાના કારણસર મળેલા પાંચ અથવા વધારે સખસોમાં હોવું.

૪૩૫ ૧૦૦ રૂપીયાની કે વધારે નુકશાની અથવા ખેતીની ઉપત્પન્નની બાબતમાં ૧૦ રૂપીયાની કે વધારે નુકશાની કરવાના ઇરાદાથી અગ્નિવડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઈ પદાર્થવડે બીગાડ કરવો.

૪૩૬ કાંઇ ઘર વગેરેના નાશ કરવાના ઇરાદાથી અગ્નિવડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા પદાર્થવડે બિગાડ કરવો.

૪૪૯ મોતની શિક્ષા થઈ શકે એવો કોઇ ગુન્હો કરવા સારૂ ગૃહ પ્રવેશ કરવો.

૪૫૦ જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુન્હો કરવા સારૂ ગૃહ પ્રવેશ કરવો.

૪૫૬ રાત્રે ગુપ્ત ગૃહ પ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફાડવું.

૪૫૭ કેદની શિક્ષા થઇ શકતી હોય એવો ગુન્હો કરવા સારૂ રાત્રે ગુપ્ત ઘર પ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફાડવું અગર તે ગુન્હો ચોરીનો હોય તો.

૪૫૮ વ્યથા કરવાની તૈયારી કરીને રાત્રે ગુપ્ત ઘર પ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફાડવું.

૪૫૯ ગુપ્ત ઘર પ્રવેશ અથવા ઘર ફાડવાનો ગુન્હો કરતાં કોઇને મહા વ્યથા કરવી.

૪૬૦ ઘણા સખસો રાત્રે ઘર ફાડવા વગેરેમાં સામીલ હોય, અને તેઓ-માંનો કોઈએક મોત અથવા મહાવ્યથા કરે તો. કલમ ૪૪.

સ. ગામના પોલીસ અમલદારે, મુખીએ, રખેવાળે, જમીનના ધણીએ અથવા ભોગવટો કરનારે, કઇ કઇ બાબતોની ખબર પાસેમાં પાસેના માજીસ્ટ્રેટને કયા થાણાના અમલદારને આપવીજ જોઇયે ?

જ. ૧. ગામમાં ચોરીની મીલકત લેનારા, અથવા વેચનારા હરકોઈ મશહુર માણસનું કાયમ અથવા કામ ચલાઉ રહેવાના ઠેકાણા બાબત.

૨. ફલાણો માણસ ઠગ, અપહરણ કરનાર, નાહાસી ગએલો ગુન્હેગાર અથવા ઢંઢેરાથી પ્રસીદ્ધ કરેલો ગુન્હેગાર છે તે માણસ બાબત.

૩. જામીન નહી લઇ શકાય તેવા હરકોઇ ગુન્હા કર્યાની વાત, અથવા કરવાનો ઇરાદો હોય તે વાત બાબત.

૪. કાયદા વિરૂધ્ધ મંડળીના અંગભુત થનાર માણસ

બાબત.

૫. જીવ લે એવું કંઇ હથીયાર પાસે છતાં કોઇ કાયદા વિરૂધ્ધ મંડળીમાં સામીલ થનાર માણસ બાબત.

૬. કાયદા વિરૂધ્ધ મંડળીને વીખરાઈ જવાનો હુકમ થયલો છતાં તેમાં જે માણસ જારી રહે તે બાબત.

૭. હંગામો કર્યા બાબત, અથવા કરવાના ઇરાદા બાબત.

૮. જીવ લે એવું હથીયાર પાસે રાખી હંગામો કર્યા બાબત અથવા કરવાના ઇરાદા બાબત.

૯. ગામની નજીક પણ બ્રીટીશ ઈંડીયા બહાર એટલે પર હદમાં ખુન વીગેરે ભારે ગુન્હા કર્યાની વાત અથવા કરવાનો ઈરાદો હોય તે વાત બાબત. કલમ ૪૫.

સ. ઉપરની બેહુ કલમમાં બતાવેલો સખસો આવી ખબર આપવામાં કસુર કરે તો તે કઇ શીક્ષાને પાત્ર થાય છે ?

જ. હા, પીનલકોડ કલમ ૧૭૬ મુજબ તે ૭ મહીના સુધી કેદની સજાને અથવા રૂ ૧૦૦૦ સુધી દંડને પાત્ર થાય છે.

પીનલકોડ.

પોલીસ પટેલ એ પીનલકોડ કલમ ૨૧ મુજબ એક સરકારી નોકર છે માટે તેને પીનલકોડ બાબ ૯ની માહીતી હોવી જોઇએ.

સ. લાંચ અથવા રૂશવત એટલે શું ?

જ. જે સરકારી નોકર પોતાના હોદાનું કાંઈ કામ કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, અથવા પોતીના હોદાનો અમલ ચલાવવામાં કોઈ સખસની ઉપર મેહેરબાની અથવા ઇતરાજી કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં કાયદેશર મેહેનતાણું સરકારથી મળતું હોય તે ઉપરાંત કાંઇ અવેજ લે તો તેણે "લાંચ" લીધી એમ કેહેવાય.

સ. કોઇ સરકારી નોકર લાંચ લે, અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કબુલ કરે, તો તે કેટલી સજાને પાત્ર થાય ?

જ. ત્રણ વર્ષની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની સજાને પાત્ર થાય છે. કલમ ૧૬૧.

સ. સરકારી નોકર સાથે વગ ચલાવવા, લલચાવવાના કારણ દાખલ જે માણસ બીજા કોઇ પાસે પોતાને માટે અથવા બીજા કોઇ પણ સખસને માટે લાંચ લે તો કેટલી સજાને પાત્ર થાય ?

જ. ઉપરની કલમમાં ફરમાવ્યા મુજબ ત્રણ વર્ષની કેદની અથવા દંડની સજાને પાત્ર થાય છે ? કલમ ૧૬૨

સ. સરકારી નોકર સાથે પોતાનો ખાનગી વગ ચલાવવાને કોઈ માણસ પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ સખસને માટે કાંઇ પણ અવેજ લે તો તે કેટલી સજાને પાત્ર થાય છે ?

જ. એક વર્ષની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સજાને પાત્ર થાય છે. કલમ ૧૬૩.

સ. સરકારી નોકર થઇને ઉપલી બે કલમમાં કહેલા ગુન્હા કરવામાં મદદગારી કરે તો તેને કેટલી સજા થાય ?

જ. ત્રણ વર્ષની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સજાને પાત્ર થાય છે. કલમ ૧૬૪.

સ. કોઇ સરકારી નોકરની આગળ કાંઇ મુકદમો ચાલતો હોય તે મધ્યે નિસબત રાખનારા કોઇ સખસ પાસેથી, તે સરકારી નોકર, કીમત આપ્યા વગર અથવા પોતાના જાણ્યા મુજબ ઓછી કીમત આપીને, પોતાને માટે અથવા બીજા કોઇ સખસને માટે, કાંઇ કીમતી વસ્તુ લે, અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કબુલ કરે, અથવા મેળવવાની કોશીસ કરે તો તે સરકારી નોકરને કેટલી સજા થઇ શકે ?

જ. બે વર્ષની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા બંનેની સજા થઇ શકે. કલમ ૧૬૫.

સ. બીજા કોઇ સખસને નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કોઈ સરકારી

નોકર કાયદાનો હુકમ ન માને તો તેને કેટલી સજા થઈ શકે ?

જ. એક વર્ષની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સજા થઈ શકે. કલમ ૧૬૬.

સ. સરકારી નોકર થઈને બીજાને નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી પોતાના હોદાની રૂએ ખોટો લેખ બનાવે તો તેને કેટલી સજા થઈ શકે?

જ. ત્રણ વર્ષની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા બંનેની સજા થઈ શકે. કલમ ૧૬૭.

સ. કોઈ સરકારી નોકર જેની કાંઇ મીલકતની ખરીદી અથવા માંગણી નહીં કરવાની ફરજ હોય, છતાં પોતાને નામે ઇયા બીજાને નામે, અથવા બીજાઓ સાથે ભાગમા, ખરીદી અથવા માગણી કરે તો તેને કેટલી સજા થઇ શકે ?

જ. બે વર્ષની મુદત સુધીની આશાન કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની સજા થઇ શકે અને ખરીદેલી મીલકત સરકાર જપ્ત થશે. કલમ ૧૬૯.

પ્રકરણ ૩ જું.

ઢોરના અતીક્રમણ બાબતનો કાયદો.

સ. ઢોરો ડબામાં ઘાલવા બાબત કયો કાયદો અમલમાં છે ?

જ. ઇંડીઆ સરકારનો સન ૧૮૭૧નો એકટ ૧લો, શન ૧૮૯૧ ના એકટ ૧ લાથી સુધાર્યા મુજબ—નો અમલમાં છે.

સ. "ઢોર" એ શબ્દમાં કયાં કયાં જનાવરોનો સમાવેશ થાય છે ?

જ. હાથી, ઉંટ, ભેંસ, પાડા, ઘોડા, ઘોડીઓ, ખાંસી કરેલા ઘોડાઓ, ટટ્ટુઓ, વછેરા, વછેરીઓ, ખચરો, ગધેડાંઓ, મેંઢીઓ, ઘેટાંના બચ્ચાંઓ, બકરીના બચાંઓ—નો સમાસ થાય છે. વળી ગાય, ગોધા વાછરડા, વાછરડીઓનો પણ સમાસ થાય છે.

સ. ડબા કરવાનો હુકમ કોણ કરી શકે?

જ. ડીસ્ત્રીકટ મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબ. વળી જે ગામમાં ડબો ન હોય, તે ગામના લોકોએ, કયા ગામના ડબાનો ઉપયોગ કરવો તે પણ ડીસ્ટ્રીકટ મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબ ઠરાવે છે.

સ. ડબામાં ગોંધેલા ઢોરોને ચારોપુંજો નીરવાના તથા પાણી પાવાના ખરચના દર કોણ ઠરાવે છે?

જ. ડીસ્ટ્રીકટ મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબ. કલમ ૫.

સ. ચારપુંજો નીરવા તથા પાણી પાવા બદલ હાલ શું દર નકી ઠરેલા છે?

જ. ડબામાં ગોંધેલાં ઢોરને ચારાપુંજો નીરવા બદલ તથા પાણી પાવા બદલ નીચેના કોષ્ટકમાં બતાવ્યા મુજબના દર પ્રમાણે રકમ લેવી ઠરેલી છે.

જનાવરનું વર્ણન	ચારાની રકમ.			પાણીની રકમ.		
	રૂ.	આ.	પૈ	રૂ.	આ.	પૈ
હાથી.	૦	૮	૦	૦	૨	૦
ઉંટ, ભેંસ, પાડો.	૦	૪	૦	૦	૦	૬
ઘોડો, ઘોડી, અથવા ખાંસી કરેલો ઘોડો અથવા ટટ્ટુ.	૦	૪	૦	૦	૦	૬
વછેરી અથવા વછેરો	૦	૨	૦	૦	૦	૩
બળદ, ગોધો, (સાહાંડ) ગાય અથવા કલોડી.	૦	૨	૦	૦	૦	૬
વાછરડો, વાછરડી, પાડુ, પાડી.	૦	૨	૦	૦	૦	૩
ગધેડું અથવા ડુક્કર.	૦	૧	૦	૦	૦	૨
ઘેટો, અથવા મેંઢો અથવા મેઢી અથવા બકરી અથવા બકરો અથવા હરણ.	૦	૧	૦	૦	૦	૨
ઘેટાનું, બકરીનુ અને હરણનું બચ્ચું.	૦	૧	૦	૦	૦	૧

ટીપ ૧ ઢોર ડબામાં આવેથી ત્રણ કલાકમાં તેનો માલીક દંડ ભરી છોડાવી જાય તો તેની પાસેથી ખોરાકી લેવી નહીં—પણ ત્રણ કલાક પછી અથવા તે ઉપરાંત વધારે વખત રહે તો, દરેકના માલીક પાંસેથી, દરરોજ ઉપર મુજબની ફી લેવી.

૨ ગાયના વાછરડાવા છરડી, તેમજ ભેંસની પાડી તથા નાના પાડા જેઓની ઉમર ત્રણ વર્ષની અંદર હોય, તો તેઓને નાના બચ્ચાંમાં ગણવા.

૩ ઘોડાના વછેરા વછેરીઓ તથા ગધેડાંના બચ્ચાં જેઓની ઉમર દોઢ વર્ષની અંદર હોય, તો તેઓને નાના બચ્ચાંમાં ગણવા.

સ. ડબાવાળાની નીમનુક કોણ કરે છે?

જ. ડીસ્ટ્રીકટ મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબ, પરંતુ મુંબઇ ઈલાકામાં દરેક પોલીસ પટેલ, પોતાના હોદાની રૂએ, ગામનો ડબાવાળો છે એટલે બીજી નીમનુક કરવાની જરૂર પડતી નથી—ડીસ્ટ્રીકટ મેજીસ્ટ્રેટ તેમને કામ ઉપરથી મોકુફ અથવા બરતરફ કરી શકે. કલમ ૬.

જે ગામ કસ્બા અથવા શેહેરમાં પોલીસ પટેલ નહીં ત્યાં જે માણસને, ડીસ્ટ્રીકટ મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબે ખાસ નીમ્યો હશે તે તે ગામ કસ્બા અથવા શેહેરનો ડબાવાળો થશે. દરેક ડબાવાળો એ સરકારી નોકર છે એમ સમજવું—વળી તેને સરકાર તાબાની, સાથે સાથે, બીજી હરકોઈ નોકરી કરવાનો હક છે. કલમ ૬.

સ. ડબાવાળાની શી શી ફરજો છે?

જ. ૧. દરેક ડબાવાળાએ સ્થાનીક સરકાર વખતે વખતે હુકમ કરે તેવા રજીષ્ટરો રાખવા અને માંગે તેવા પત્રકો મોકલી આપવાં જોઈએ. કલમ ૭. રજીષ્ટર તથા પત્રકના નમુના માટે પ્રકરણ–૫–નંબર ૧૩થી ૧૯ જુવો.

૨. ઢોરો ડબામાં ઘાલવા સારૂ લાવે ત્યારે પોતાના રજીષ્ટરમાં હેઠળ લખેલા મજકુર દાખલ કરવો.

અ. જનાવરોની સંખ્યા તથા વર્ણન.

ખ. તેઓને સદરહુ પ્રમાણે આણ્યાની તારીખ તથા વખત.

क. પકડી લાવનારનું નામ, તથા રહેવાનું ઠેકાણું

ड. માલમ હોય તો, ધણીનું નામ તથા રહેવાનું ઠેકાણું. કલમ ૮.

૩. પકડનારને અથવા તેના મુખત્યારને, સદરહુ રજીષ્ટર ઉપરથી નકલ આપવી. કલમ ૮.

૪. ઢોરોને પોતાના સ્વાધીનમાં લેવાં, ઘાસપુંજો નીરવો, અને પાણી પાવું. કલમ ૯

૫. ઢોરને ડબામાં ઘાલવાની તારીખથી ૭ દીવસની અંદર તેના ધણી ઈયા મુખત્યાર હાજર થઈ ઢોર કહાડી જવા માંગે તો, નીચે લખેલા દર મુજબ દંડ તથા ઉપર કહ્યા મુજબ ખરચ આપે તો તે લઈ, ઢોર ડબામાંથી કહાડી આપવાં.

	રૂ. આ. પૈ
હાથી	૨—૦—૦
ઉંટ, અથવા ભેંસ	૦—૮—૦
ઘોડો, ઘોડી, ખાંસી કરેલો ઘોડો, ટટ્ટુ, વછેરો, વછેરી, ખચર, બળદ, ગોધો, સાંઢ, ગાય, કલોડી	૦—૪—૦
વાછરડો, વાછરડી, ગધેડું કુકર, પાડા (નાના બચાં) અને પાડી	૦—૨—૦
ઘેટો, મેંઢી, મેંઢો, ઘેટાનું બચું, બકરૂ, બકરીનું બચું	૦—૧—૦

ટીપ—મુંબઇ ઇલાકાના જે જે ગામોમાં, ઢોરો રખડતા છોડી મેલવાની આદતને લીધે, ઢોરો પાકને નુકશાન કરે છે, એમ મુંબઈ સરકારને જણાય તો, ઉપર જે દંડ લેવા લખ્યું છે તેથી બમણી રકમ

સુધી દંડ લેવા, તે સરકાર એક જાહેર ખબર સરકારી ગેઝીટમાં પ્રસીદ્ધ કરી ફરમાવી શકે છે. કલમ ૧૨–૧૩.

૬. ધણી અથવા મુખત્યારની, ઢોર કહાડી આપ્યા બદલની, રજીષ્ટરમાં પોહોચ ઉપર સહી લેવી. કલમ ૧૩.

૭. વસુલ કરેલો સઘળો દંડ પોતાના કબજામાં રાખવો, અને તે દંડની રકમ રૂપીઆ દશ અથવા તેથી વધારે થાય ત્યારે ભરણાની યાદી સાથે મામલતદાર તરફ જમા થવા સારૂ મોકલવી. કલમ ૧૨.

ટીપ ૧ ભરણાની યાદીનો નમુનો પ્રકરણ–૫–નંબર ૧૯ જુવો.

૨ જે ગામ, કસ્બા અથવા શેહેરમાં મ્યુનીસીપાલીટી હોય ત્યાં એ દંડ મ્યુનીસીપાલ ફંડ ખાતે જમા થવા ભરણાના રીપોર્ટ સાથે મોકલવો.

૮ ઠરેલા દંડની યાદી તથા ઘાસ પુંજો નીરવાના તથા પાણી પાવા બદલ લેવા ઠરેલા ખર્ચની યાદી, ડબા ઉપર, તથા દરેક ગામના પ્રસીદ્ધ ભાગ ઉપર ચોહોઢી રાખવી. દંડની, ચાર પુંજા તથા પાણીના દરનો છાપેલી યાદી મામલતદારની પાસે માંગ્યાથી મળશે. કલમ ૧૨.

૯ ઢોર ડબામાં ઘાલ્યાની તારીખથી ૭ દીવસની અંદર, ઢોર બાબત કોઈ દાવો નહીં કરે તો, તે બદલ મામલતદારને રીપોર્ટ કરવો. મામલતદારના તરફથી સાત દીવસના જાહેરનામા આવે તે પ્રસીધ્ધ જગાએ ચોહુઠવા અને અમુક તારીખે ફલાણી જગાએ સુનેલ ડબામાં આવેલા ઢોર હરાજ થવાના છે એવી દાંડી પીટાવી લોકોને ખબર આપવી અને મામલતદારના હુકમ મુજબ અમલ કરવો

૧૦ ઘાસ ચારાના તથા પાણી પાવા બદલના જે પૈસા વસુલ આવે તે પોતે રાખી જેના તેને આપવા. કલમ ૧૭.

૧૧ આ કાયદા પ્રમાણે ઢોરનું લીલામ થાય તેમાં ડબાવાળાએ હસ્તે ઈયા પરહસ્તે કોઈ પણ ઢોર ખરીદ કરવું નહીં.

કલમ ૧૯.

૧૨ મેજીસ્ટ્રેટ અથવા દીવાની કોર્ટના હુકમ વગર અથવા આગળ ફરમાવ્યું છે તે મુજબ દંડ તથા ખરચ લીધા વગર ડબામા ઘાલેલું ઢોર છોડી મુકવું નહી અથવા કોઇને કહાડી આપવું નહીં. કલમ ૧૮,

સ ડબાવાળો પોતાની ફરજો બજાવવામાં કસુર કરે તો તે શી સજાને પાત્ર થાય છે?

જ જે કોઈ ડબાવાળો કાયદા વીરૂધ્ધ ચાલીને ઢોર છોડી મુકશે, અથવા ખરીદ કરશે, અથવા બીજાને સ્વાધીન કરશે, અથવા ગોંધેલા ઢોરને જોઇએ તેટલો ચાર પુંજો નાંખશે નહીં, અને પાણી પાસે નહીં, અને જે જે ફરજો તેને શીર નાંખી છે તે બજાવશે નહીં તો તે વાતની મેજીસ્ટ્રેટ રૂબરૂ સાબીતી થએથી રૂ. ૫૦) પચાસ સુધી દંડને પાત્ર થશે. કલમ ૨૭.

ટીપ ૧. કલમ ૧૩ તથા ૧૪ મુજબ વેચી નાંખવામાં આવે અથવા છોડી મુકવામાં આવે તે પહેલાં મરી જવાનો સંભવ હોય એવા ઢોરોને પણ ૧૪ દીવસની અંદર ખોરાક પુરતો આપવોજ જોઇએ. વેચી નાંખવાની મુદત પહેલાં મરી જાય અથવા વેચતાં દંડ તથા ખોરાકીની રકમ કરતાં કમી ઉત્પન્ન થાય તો ડીસ્ટ્રીકટ મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબના હુકમથી ખોરાકીની રકમ પોલીસ પટેલને મળી શકે છે.

૨. કોઇ પણ ઢોર ડબામાં ગોંધ્યા પછી વીઆય તો બચ્ચાંનો દંડ નહીં લેતાં તે ઢોરનો દંડ તથા ચાર પુંજા પાણીના ખરચ લઈ છોડવું.

સ ઢોરને ડબામાં કોણ કોણ ઘાલી શકે અને કયારે ઘાલી શકે?

જ ૧ હરકોઇ જમીન ખેડનારો, વહીવટ કરનારો,

૨ જે માણસે હરકોઈ જમીનમાં પાક અથવા ઉપજનું વાવેતર કરવા સારૂ નાણું ધીર્યું હોય તે માણસ,

૩ સદરહુ પાક અથવા ઉપજ અથવા તેનો હરકોઈ ભાગ

વેચાતો લેનારો અથવા ઘરેણે રાખનારો,

તે જમીન ઉપર ફરીને, તે જમીનનો, તેના પાકનો, કે ઉપજનો બીગાડ કરનારા ઢોર પકડીને અથવા પકડાવીને જે ગામની તે જમીન હોય તે ગામને સારૂ ઠરેલા ડબામાં તે ઢોરને અમથી વાર લગાડયા વીના લઈ જવાને અથવા લઈ જવાડવાને મુખત્યાર છે. કલમ ૧૦.

સ પોલીસની એ બાબતમાં શી ફરજ છે તે કહો ?

જ ઢોરને પકડવામાં કોઇ હરકત કરતું હોય અથવા પકડનારા માણસો પાસેથી કોઇ છોડાવી નહિ જાય તેટલા સારૂ મદદ માંગે તો પોલીસના સઘળા અમલદારોએ મદદ કરવી જોઇએ. કલમ ૧૦.

સ સાર્વજનિક રસ્તા, રમવાની જગા, વાડીઓ, નેહેરો, મોરીના કામો તથા બાંધો એવી જગ્યા બગાડનારા ઢોરો અથવા તે ઉપર રખડતા ઢોરને કોણ પકડી ડબામાં ઘાલી શકે ?

જ. એવી જગ્યાઓ જે માણસોના સ્વાધીનમાં હોય તે માણસોને તથા પોલીસના અમલદારોને એવા ઢોરને પકડી ડબામાં ઘાલવાને અધીકાર છે. કલમ ૧૧.

ટીપ "પોલીસનો અમલદાર" એ શબ્દોમાં ગામના રખવાળનો સમાસ થાય છે.

સ ઢોરને કાયદા વિરૂધ્ધ રીતે કોઇ પકડી ડબામાં ઘાલે તો ઢોરના માલીકે શું કરવું?

જ ઢોર પકડવાની તારીખથી દસ દીવસની મુદતમાં ફરાયાદ સાંભળવાને અધીકાર હોય એવા તાલુકાના મેજીસ્ટ્રેટને લખી અથવા તો મુખ જુબાની ફરીયાદ કરવી. કલમ ૨૦-૨૧.

સ કોઇ માણસ ઢોર પકડવાના કામમાં જબરાઇ બતાવી હરકત કરે અથવા પકડયા પછી ડબામાં લઇ જતાં, અથવા ડબામાંથી જબરાઈ કરી છોડાવે તો તે શી સજાને પાત્ર થાય છે ?

જ એવી વાત મેજીસ્ટ્રેટની આગળ સાબીત થએથી તે માણસ છ મહીના સુધીની કેદની અથવા રૂ ૫૦૦) સુધી દંડની સજાને

અથવા એ બેહુ સજાને પાત્ર થાય છે. કલમ ૨૪.

સ બીગાડ કરતાં ડુકરો બાબત શો કાયદો છે ?

જ એવા ડુકરના ધણી અથવા રાખનાર, બીગાડ કર્યાની વાત મેજીસ્ટ્રેની આગળ સાબીત થયેથી રૂ ૧૦ સુધી દંડને પાત્ર થાય છે. કલમ ૨૬.

ટીપ મુંબઈ સરકાર હુકમ કરી, બમણી રકમ સુધીનો દંડ કરવાનો અધીકાર આપી શકે છે. કલમ ૨૬.

સ—ડબાવાળાને શું મેહેનતાણું આપવા હાલ ઠરાવ છે?

જ—દંડની ઉપજમાંથી–એક ચર્તુથાંશ એટલે ચોથો હીસ્સો આપવાનો ઠરાવ છે અને તે વરસમાં બે વાર એટલે જાનેવારી તથા જુલાઈ માસમાં આપવામાં આવે છે.

સ—જે પોલીસ પટેલ ડબાવાળો હોય અને તેને લખતા આવડતું ન હોય તો ડબા સંબંધી હીસાબ કોણે લખવો ?

જ—ગામના તલાટીએ એ હીસાબના કાગળો લખવા જોઈએ અને ડબાવાળાની સહી અથવા નીસાની કરાવવી. એવે પ્રસંગે ડબાવાળો અને તલાટી એકસરખા જવાબદાર છે. ડબાવાળાને મેહેનતાણા બદલ આપેલી રકમમાંથી નીમે રકમ તલાટીને મળે છે.

પ્રકરણ ૪ થું.

પરચુરણ બાબત.

પોલીસ પટેલ ઘણું કરી મુલ્કી પટેલનું કામ પણ કરે છે માટે રેવીન્યુ કોડ ઉપર થયેલી રૂલની નીચે બતાવેલી કલમો તથા બીજી ઉપયોગી બાબતોના આ પ્રકરણમાં સમાસ કર્યો છે.

૧ પોતે જે ગામમાં રહેતો હોય તે ગામની હદમાં દરીયામાંથી, અથવા નદીનાળાંમાંથી, અથવા ખાસ કામ સારૂ જુદી ન કહાડી હોય એવી પડતર બીનઆકારી જમીનમાંથી, માટી, પથર, કાંકરા, રેતી, મુરમ પોતાના ઘરકામ સારૂ અથવા ખેતીના ઉપયોગ સારૂ કંઈ પણ ફી

આપ્યા વગર પોલીસ પટેલની લખેલી પરવાનગી લઈને કહાડી લઇ જવાની દરેક માણસને છુટ છે.

કુંભાર, ઈંટ પાડનારા તથા નળીઆં કરનારાઓને પણ પોતાના વેપાર સારૂ તેમજ ઘરકામ સારૂ ઉપર મુજબની છુટ છે. પણ ભારે વેપાર ચાલતો હોય તો મામલતદારની પરવાનગી લેવી જોઇએ.

પોલીસ પટેલ પરવાનગી નહિં આપે તો મામલતદારને અપીલ કરવી. રેવીન્યુ કોડ રૂલ ક્લમ ૩૯

૨ ગામના તળાવમાંથી કંઈ પણ ફી આપ્યા વગર પોલીસ પટેલની મુખજુબાની પરવાનગી લઇ કોઇ પણ માણસને જોઇએ તેટલી માટી પથર, કાંકરા, રેતી, મુરમ લઇ જવાની છુટ છે, પરંતુ બાંધેલા તળાવની પાળમાંથી પડેલા પથરા લઇ જવા નહિ, અને પાળથી દશ હાથ છેટેથી ખોદાણ કરવું જોઇએ. રેવીન્યુ કોડ રૂલ—કલમ ૪૦

૩ જે ગામની જમીન મેહેસુલ તે તેજ ગામના અમલદારોને આપવી જોઇએ. રેવન્યુ કોડ રૂલ કલમ ૮૨.

૪ જમીન મેહેસુલ વસુલ કરવાનો હફતા કઈ તારીખે શરૂ થવાનો તેની અગાઉથી ખબર, ચેતવણી ખેડુત લોકોને ગામના અમલદારોએ આપવી જોઇએ. નોટીસો કહાડવી નહિં પડે અને શક્તીના બીજા ઈલાજો લેવા ન પડે એવી રીતે સરકાર માગણુ વસુલ કરવામાં ગામના અમલદારોએ પોતાના અંગીત લાગવગનો ઉપયોગ કરવો જોઇએ. અને એ કામમાં જે અમલદારની ગફલતી જણાઇ આવે તે સક્ત સજાને પાત્ર થાય છે. કલમ ૮૭

૫ જે જમીનના ધારણ કરનારાઓ ઈયા ખાતેદારો વખતસર હફતા ભરશે નહિં એમ માનવાંનુ કારણ હોય તેવા લોકોનાં નામ ગામના અમલદારોએ પોતાના ઉપરી, મામલતદાર ઈયા મહાલકરીને રીપોર્ટથી જાહેર કરવા. કલમ ૮૮

૬ પટેલે ગામના તલાટીની સાથે વગડામાં ફરી તમામ હદ નીશાનોની વર્ષમાં એક વાર નવેંબર કે ડીસેંબર મહીનામાં તપાસણી કરવી જોઇએ. નાદુરસ્ત હદ નીસાનો દુરેસ્ત કરાવવાની તજવીજ કરવી જોઇએ. કલમ ૧૦૨

૭ સરકારી જમીન કોઇ દબાવે નહિં એવી હમેંશા નજર રાખવી. અને કોઈ દબાવે તો તુરત મામલતદારને રીપોર્ટ કરવો.

૮ સરકારી ઝાડોના ફળ કોઈ લઇ જાય નહીં, તેમજ ઝાડો કાપી જાય નહિં એવી તપાસ રાખવી જોઇએ અને કોઈ માણસ ફળો લઈ જાય અથવા ઝાડો કાપી જાય તો તુરત રીપોર્ટ કરવો.

૯ સરકારી મકાનો, કુવા, તળાવ, હદનીસાન વીગેરેને કોઈ નુકસાન કરે તો તેને બની શકે તો અટકાવી તુરત રીપોર્ટ કરવો.—

૧૦ અફીણ, આબકારી, મીઠ, કસ્ટમ તથા જંગલ ખાતાના અમલદારોને પુરતી મદદ આપવી એ તેમની ફરજ છે.

૧૧ મુસાફર લોકો, પછી તે ગોરા હો કે દેશી હો, ગામમાં મુકામ કરે તો તેમને વાજબી કીંમત લઇ સીધું સામાન અપાવવું જોઇએ.

૧૨ તેમની સાથે સભ્યતાથી વરતવું અને બને તેટલી મદદ કરવી.

૧૩ વહાણ ભાંગવાથી, દરીયા કાંઠે નીકળી આવેલા જીવતા માણસોને ખોરાક કપડાં વિગેરેની પુરતી મદદ આપવી જોઇએ. આવા કામમાં બે ગામના પટેલોએ કસુર કરેલી તેમને બરતરફ કરવામાં આવેલા છે.

૧૪ સરકારી કામ સારૂ ગાડાં વેઠે પકડવા બાબત સરકારે નીચેની મતલબની રૂલો કરેલી છે તે મુજબ અમલ કરવો. પણ તેમ કરતા ગુન્હો બને નહિં એ વાત ધ્યાનામાં રાખવી.

૧ ગાડાં ભાડાનો દર, દર માઇલે કેટલો તે તથા ઓછામાં ઓછું ભાડું કેટલું આપવું, અને કોઈ ગાડું આખે દીવસ રાખી મુકયું હોય તેને ઓછામાં ઓછું શું ભાડુ આપવું તે કમીશનર સાહેબે નકકી કરવું.

૨ ભાડાનું ગાડું ૨૦ માઇલ ઉપરાંત લઇ જવું નહિ.

૩ પટેલે ગામના સઘળા ગાડાં, ગાડીઓની એક નામ વાર યાદી રાખવી; દરેક ગામમાં કેટલાં ગાડાં છે તેની સંખ્યાની યાદી મામલતદારે રાખવી.

૪ ગાડાં જોઈતા હોય ત્યારે સરકારી નાકરોએ પોલીસ પટેલ પાસે માંગણી કરવી. ઘણા ગાડાં જોઈતાં હોય (એટલે લશ્કરમાં જવાનું હોય તેવે પ્રસંગે) તો મામલતદારને લખી માંગણી કરવી. એ માંગણીઓ ગામ વાર માણસવાર વારા પ્રમાણે પુરી કરવી જોઈએ.

૫ ગામના રહીશનુંજ ગાડું પકડવું જોઇએ, એટલે ગામમાં બીજા ગામના ગાડાં આવ્યા હોય તો તે પકડવા નહીં. પણ જો માલીકો ભાડું કરવા ખુસી હોય તો તેને લેવાં.

૬ સાર્વજનીક રસ્તા ઉપર કામે લાગેલાં, ભરેલાં ગાડાં, મુસાફરી કરતાં સરકારી નાકરો માટે પકડવાં નહીં.

૭ મુસાફરી ગમે તેટલી ટુંકી હોય તોપણ ગાડાં ભાડાનો ઓછામાં ઓછો દર એક રૂપીઓ છે.

૮ ગાડાં રોકી રાખ્યા હોય તો તે બદલ નીચે પ્રમાણે રકમ આપવી.

અ અડધા દીવસ કરતાં વધારે વખત સુધી ગાડું નકામું રોકી રાખ્યું હોય તો રૂ. ૧.

બ અડધો દીવસ અથવા તેથી ઓછા વખત સુધી ગાડું નકામું રાખ્યું હોય અને પછી રજા આપી હોય તો રૂ. ૦-૮-૦.

(સરકારનો ઠરાવ નંબર ૫૫૨૧ તા૦ ૨૩-૯-૧૮૮૧; નંબર ૬૫૨૪ તા૦ ૨-૧૧-૮૧.)

ગુજરાતમાં ભાડાનો દર, દર માઇલે બે આના પ્રમાણે કમીશનર સાહેબે નક્કી કરેલો છે.

પ્રકરણ ૫મું.

પોલીસ પટેલે રાખવાના પત્રકો હીસાબ તથા પંચાતનામાના નમુના.

નમુનો નંબર.

૧ જન્મ મરણનું પત્રક ... ...

ટીપ આ નમુનાઓ ગામ સંબંધી મુલકી હીસાબના નમુના ઉપરથી લીધેલા છે.

પંચાતનામાના નમુનાઓ.

ડબાવાળાએ રાખવાના પત્રકો.

ટીપ:- આ નમુનાઓ ડબા સંબંધી રૂલ ઉપરથી લીધેલા છે.

નમુનો નંબર ૧

જન્મ મરણની નોંધ મોજે   તાલુકે   જીલ્લે   સને

માહે સને   વસ્તી પત્રક પ્રમાણે વસ્તી   પુરૂષ   સ્ત્રી   કુલ

નંબર.	તારીખ.	જન્મ.					મરણ.							
		છોકરા	છોકરી	જન્મેલાનું નામ તેના બાપ તથા દાદાના નામ સાથે	જાત	શેરો	નંબર	તારીખ	મરનારનું નામ તેના બાપનું નામ	જાત	ઉમર	પુરૂષ	સ્ત્રી	મોતનું કારણ ને શેરો.
૧	૧	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫
				જાનેવારીમાં એકંદર જનમ.					જાનેવારીમાં એકંદરમરણ					

ટીપ ૧ આ પત્રક પોલીસ પટેલે વખતસર ભરવું, અને જો પોલીસ પટેલ લખી શકતો નહીં હોય તો તલાટીની પાસે અથવા બીજા કોઇ યોગ્ય માણસ પાસે ભરાવવું. એ પત્રક પોલીસ પટેલે પોતાના સ્વાધીનમાં રાખવું.

૨ આ પત્રક અંગ્રેજી વરસ એટલે તા૦ ૧લી જાનેવારીથી તે તા૦ ૩૧મી ડીસેમબરે પુરાં થતાં વરસ માટે રાખવું. દરેક મહીનાની આખરે સરવાળા કરવા. મહીનો પુરો થયે બીજા મહીનાની પહેલી તારીખે આ પત્રકની નકલ પોલીસ પટેલે મામલતદાર તરફ અચુક મોકલવી. તા૦ ૩૦મી જુને પુરાં થતાં છ માસના સરવાળા કરવા. આખા વરસનો એકંદર સરવાળો તા૦ ૩૧મી ડીસેંબરે નોંધી આ પત્રક બંધ કરી નવા વરસને માટે બીજું પત્રક કરવું.

૩ જુન મહીનામાં ગણત્રી કરેલી વસ્તીનો આંકડો તલાટી પાસેથી લઇ, આ પત્રકને મથાળે જુલાઈની શરૂઆતમાં પોલીસ પટેલે લખવો. તા૦ ૧લી જુલાઇએ જે મહીનાવારી પત્રક મામલતદાર તરફ મોકલવામાં આવે તેમાં પણ બતાવવો ને એ પત્રક સાથે પાછલા વરસના તા૦ ૧લી જુલાઈ પછીના જન્મ તથા મરણના એકંદર આંકડા મોકલવા.

૪ જન્મ મરણની નોંધ જેમ બને તેમ તુરતા તુરત ભરવી. જન્મ મરણની ખબર બીજા તરફથી મળતા સુધી રાહ જોવી નહીં. ગામ અધીકારીઓએ જાતે હમેશા પુછપરછ કર્યા કરવી કે પત્રક ખરી રીતે ભરવાને સેહેલ પડે.

૫ જો છોકરૂં મુવેલું જન્મ્યું હોય તો તેની કોષ્ટક પમાં નોંધ કરી "મુવેલું જન્મ્યું" એવા શબ્દો કોષ્ટક ૭માં લખવા અને મરણના કોષ્ટકમાં આ વીશે કંઇ નોંધ કરવી નહી.

૬ મરનારની ઉમર જેમ બને તેમ ખરી કોષ્ટક ૧૨ માં ભરવી ને મોતનું કારણ કોષ્ટક ૧૫ માં બતાવવું. નીચે લખેલી સુચના ઉપર પુરતું ધ્યાન આપવું.

૧ જો મોત કાકા બળીઆથી થયું હોય તો મરનારને (૧) તેની ઉમર ૧ વરસની અંદર હતી ત્યારે શીતળા કાઢવામાં આવ્યા હતા કે કેમ? (૨) એક વરસથી મોટી ઉમરે શીતળા કાઢવામાં આવ્યા હતા કે કેમ? (૩) કોઈ દહાડો શીતળા નહોતા કઢાવ્યા કે કેમ અથવા (૪) શીતળા કાઢયાની નીશાની બરાબર જણાતી નથી કે કેમ? આ સઘળુ બરાબર બતાવવું.

૨ જો કમોત થયું હોય તો તે (૧) કુવા, તળાવ યા એવી બીજી જગોમાં ડુબવાથી (૨) ઝેરથી, (૩) ફાંસી ખાધાથી, (૪) ઘા પડયાથી, (૫) સાપ ડંખ્યાથી, (૬) જંગલી જાનવરે મારી નાંખવાથી અથવા (૭) એવી બીજી કોઈ રીતે થયું છે કે કેમ તે બતાવવું; તેમજ મોત (૧) અકસમાતથી, (૨) આપઘાતથી, (૩) મારી નાંખવાથી અથવા (૪) એવી બીજી કોઈ રીતે થયું કે કેમ તે બતાવવું. પંચે મોતના સંબંધમાં જે ઠરાવ કર્યો હોય તેને આધારે આ હકીકત લખવી. મોતનું કારણ નહીં જણાય તો તેમ લખવું.

નમુનો નંબર ૨

સીતલા કાઢયાનું પત્રક **મોજે** **તાલુકે** **જીલ્લે** **શને ૧૮**

નંબર.	નામ.	બાપનું નામ અટક તથા રહેવાનું ઠેકાણું	જાત.	પુરૂષ.	સ્ત્રી.	ઉમર. ૧ વરસની અંદર	૧ વરસની ઉપર ને ૭ ની અંદર	૭ વરસની ઉપર	શીતલા કાઢયાની તારીખ.	અગાઉ શીતલા કઢાવેલા	અગાઉ શીતલા નહિ કઢાવેલા	શીતલા કાઢનારની સહી
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	

ટીપ—આ પત્રક તા૦ ૧ જાનેવારીથી શરૂ થતાં વરસને માટે રાખવું, ને તા૦ ૩૧ ડીસેંબરે બંધ કરવું. શીતલા કાઢવાનું કામ ચાલતું હોય તે વખતે પોલીસ પટેલે આ પત્રક ભરવું, પણ જો પોલીસ પટેલને લખતા આવડતું નહીં હોય તો શીતળા કાઢનારે પત્રક ભરવું. ગમે તે પત્રક ભરે, પણ શીતલા કાઢનારે છેલ્લા કોષ્ટમાં પોતાની સહી કરવી.

નમુનો નંબર ૩

કાકા બળીઆનો નોંધ, મોજે   **તાલુકે**   **જીલ્લે**

અનુક્રમ નંબર	મરજ શરૂ થયાની તારીખ.	જેને કાકાબળીઆ આવ્યા હોય તેનું નામ તથા તેના બાપનું નામ ને રહેવાનું ઠેકાણું	પુરૂષ	સ્ત્રી	ઉમર.			જાત	ધંધો	અગાઉ સીતળા કઢાવેલા	અગાઉ સીતળા કઢાવેલા નહી	પરીણામ.			મરણની તારીખ	શેરો.
					દીવસ.	મહીના	વરસ.					સારા થયા	મરી ગયા	ખબર પડતી નથી.		
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭

ટીપ—૧ આ પત્રક પણ તા૦ ૩૧ ડીસેંબરે પુરા થતાં વરસને માટે રાખવું. ગામમાં જે માણસને કાકાબળીઆ નીકળ્યા હોય તેમજ આ રોગવાળા જે માણસ બહાર ગામથી આવ્યા હોય તે સઘળાની નોંધ કરવી. બીમારીનું પરીણામ જણાતાં પેહેલા જે માણસ ગામમાંથી જતા રહે તેની નોંધ કોષ્ટક ૧૫ માં કરવી.

૨ કોષ્ટક ૬ માં એક મહીનાની અંદરના છોકરાંની અને કોષ્ટક ૭ માં એક વરસની અંદરનાની નોંધ કરવી. છોકરાંની અથવા બીનરોજગારી માણસની બાબતમાં કોષ્ટક ૧૦ કોરૂં રાખવું.

નમુનો નંબર ૪
કોગળીઆંની નોંધ,

મોજે   તાલુકે   જીલ્લે

અનુક્રમ નંબર	મરજ શરૂ થયાની તારીખ	જેને કોગળીયું થયું હોય તેનું તથા તેના બાપનું નામ તથા રહેવાનું ઠેકાણું	પુરૂષ	સ્ત્રી	ઉમર.			જાત.	ધંધો.	પરીણામ.			મરણની તારીખ.	શેરા.
					દીવસ.	મહીના	વરસ			સારા થયાં	મરી ગયાં	ખબર પડતી નથી.		
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫

ટીપ—૧ આ પત્રક પણ તા૦ ૩૧ ડીસેંમબરે પુરાં થતાં વરસનું રાખવું. ગામમાં જે માણુસને કોગળીયું થયું હોય તેની, તેમજ આરોગવાળા જે માણુસ બહારગામથી આવ્યા હોય તે સઘળાની નોંધ કરવી. બીમારીનું પરીણામ જણાતાં પેહેલાં જે માણુસ ગામમાંથી જતાં રહે તેની નોંધ કોષ્ટક ૧૩માં કરવી.

૨ કોષ્ટક ૬માં એક મહીનાની અંદરના છોકરાંની, અને કોષ્ટક ૭માં એક વરસની અંદરનાની નોંધ કરવી. છોકરાંની અથવા બીન રોજગારી માણુસની બાબતમાં કોષ્ટક ૧૦ કોરૂં રાખવું.

નમુનો નંબર ૫

કાકા બળીઆ અથવા કોગળીઆં વિષે રોજનો રીપોર્ટ.

જીલ્લો	તાલુકો	ગામ	રીપોર્ટની તારીખ.	ચાલુ મરજ શરૂ થયાની તારીખ	નવા: મરજ લાગેલાની તારીખ	નવા: મોતની સંખ્યા.	મરજ ચાલુ થયો તે તારીખથી રીપોર્ટની તારીખ સુધીનું કુલ: મરજ લાગેલાની સંખ્યા.	મરજ ચાલુ થયો તે તારીખથી રીપોર્ટની તારીખ સુધીનું કુલ: મોતનીસંખ્યા	તા૦ ૧ જાનેવારીથી કુલ: મરજ લાગેલાની સંખ્યા.	તા૦ ૧ જાનેવારીથી કુલ: મોતની સંખ્યા.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧

ટીપ ૧ ગામમાં કાકા બળીઆ અથવા કોગળીયું શરૂ થાય ત્યારે આ નમુના પ્રમાણે દરરોજ મામલતદાર તરફ રીપોર્ટ કરવો. રીપોર્ટ કરતી વખતે કાકા બળીઆનો રીપોર્ટ હોય તો, પત્રકને મથાળેથી "અથવા કોગળીઆ" એ શબ્દો છેકવા અને જો કોગળીઆનો રીપોર્ટ હોય તો "કાકા બળીઆ અથવા" એ શબ્દો છેકવા.

૨ મરજ શરૂ થયાની તારીખ કોષ્ટક ૫માં લખવી. અને જ્યાં સુધી રોજનો રીપોર્ટ કરવામાં આવે ત્યાં સુધી તે તારીખ લખ્યા કરવી; કોષ્ટક ૮ તથા ૯ માં તે તારીખ પછીના એકદર મોત થયાં હોય તે બતાવવા. એકજ વરસમાં બે અથવા વધારેવાર મરજ ચાલ્યો હોય તો તા૦ ૧ જાનેવારી પછીનો એકંદર આંકડો કોષ્ટક ૧૦ તથા ૧૧ માં બતાવવો પણ કોષ્ટક ૮ તથા ૯માં તો ફકત છેલ્લા મરજને લગતા આંકડા લખવા.

પંચાતનામાના નમુના નંબર ૬.

કમોત–માર મારવાથી.

મોજે સીંગણપોર તાલુકે ચોર્યાશી જીલ્લે સુરતની હદમાં મજકુર ગામની રેહેનાર બાઈ ફાતમાં કમોતે મરણ પામેલી તેની ચોકશી માટે આજ રોજે દીવસના કલાક ૧૦ ને સુમારે પંચ બેઠી તેનું પંચાતનામું.

સરપંચ.

મણીભાઇ નરોતમભાઇ મજકુર ગામનો પોલીસ પટેલ.

પંચ.

વહોરા ઊકાદાદા રહેવાશી મજકુર ગામનો.

જેચંદ મુળચંદ રહેવાશી મજકુર ગામનો.

સાહેદોની જુબાનો.

મોજે શીંગણપોરના પોલીસ પટેલની રૂબરૂ સાચું બોલવાની પ્રતિજ્ઞા લઇ લખાવું છું કેઃ—

મારૂં નામ કાદર, મારા બાપનું નામ રહીમ ઉમર આશરે વરસ ૩૫ ધંધો ખેતીનો જાતના મુસલમાન શેખ–રહેવાશી શીંગણપોર.

મરનાર બાઈ ફાતમાને હું ઓળખું છું. આ લાસ તે ફાતમાંની છે. તે હમારા મોહોલામાં તેને ધણી મહમદ મુસે સાથે રેહેતી હતી એ બાઈની ચાલ ચલકત બાબત મહમદને શક હતો. આજે સહવારે કલાક ૮ ને સુમારે મહમદ તાડીના પીઠાં તરફ ગયેલો હતો, કલાક ૧ પછી તે પાછો આવ્યો ત્યારે ફાતમાં મોહલ્લામાં ઉભી ઉભી રસુલ ઇસબ સાથે વાતો કરતી હતી. મહમદે પોતાના ઘરમાંથી કુહાડી લઈ બહાર નીકળી એકદમ ફાતમાના માથા ઉપર જખમ કીધો, તે જખમની સાથે તે જમીન ઉપર પડી ને મરણ પામી. એ બાઈની ઉમર આશરે વરસ ૨૫ ની હતી. આ બનાવ મેં મારી નજરે જોયો છે. કુહાડી મહમદે ઘરમાં લઇ જઇ છુપાવી છે.

સહી

રૂબરૂ

પોલીશ પટેલ.

મોજે શીંગણપોરના પોલીસ પટેલની રૂબરૂ સાચું બોલવાની પ્રતીજ્ઞા લઈ લખાવું છું કે મારૂં નામ ડાહ્યાભાઈ મારા બાપનું નામ વેણી ઉમર આશરે વરસ ૪૫ ની ધંધો શાહુકારીનો જાતના પોરવાડ વાણીઆ રેહેવાશી મોજે સીંગણપોર.

મરનાર બાઈ ફાતમાને હું ઓળખું છું. આ લાસ તેની છે આજરોજ સવારના ૯ વાગતાને સુમારે મુસલમાન ફળીઆમાં ઉઘરાણી સારૂ ગયો હતો. હું પીરભાઈના ઓટલા ઉપર બેઠો બેઠો પીરભાઈને તેના ઘરમાંથી બહાર બોલાવતો હતો. એટલામાં મહમદ મુસે પોતાના ઘરમાંથી એક કુહાડી લઇ બહાર નીકળી તેની વહુ ફાતમાના માથા ઉપર મારી. તે જખમની સાથે તે હેઠળ પડી ને તુરતજ પ્રાણ ગયો. શા કારણથી કુહાડી મારી તે હું જાણતો નથી.

સહી

રૂબરૂ

પોલીસ પટેલ

પંચનો અભિપ્રાય.

ફાતમા નામની બાયડીની લાસ હમે ઉથલપાથલ કરીને જોઇ. તેના માથામાં એક ભારે જખમ થયો છે. શરીર ઉપર બીજે કોઇપણ ઠેકાણે કંઇ મારના નીસાન નથી એ બાયડીનું મોત માથામાં કંઇ હથીઆર મારવાથી થયેલું છે.

સહી ... ... પંચ.

સહી ... ... પંચ.

રૂબરૂ

ઠરાવ પોલીસ પટેલ

ઉપરના સાહેદોની જુબાનીથી તથા પંચના અભિપ્રાયથી તેમજ મારી નજરે જોવાથી ખાત્રી થાય છે કે બાઈ ફાતમાં તે મહમદ મુસેની ઓરતનું મોત તેણીના માથામાં ભારે માર મારવાથી થયેલું છે. લાસને કપડાં સહીત તાબડતોબ મેહેરબાન સુરત શેહેરના સીવીલ સરજન સાહેબ તરફ મોકલી

દેવી   તા૦

સહી

પોલીસ પટેલ

રવાના મેહેરબાન ચોર્યાંશી તાલુકાના ચીફ કોન્સ્ટેબલ સાહેબ તરફ

તા૦

નંબર ૭.

કમોત—આપઘાત.

મોજે   તાલુકે   જીલ્લે   ની હદમાં મજકુર ગામની રેહેનાર બાઈ અંબા તે લાલા રણછોડની દીકરીની લાસ ઉપર ચોકસી માટે આજ રોજ દીવસના કલાક ૫ વાગે પંચ બેઠી તેનુ પંચાત નામુ—

સરપંચ.

મોરારજી વસનજી મજકુર ગામના પોલીસ પટેલ.

પંચ.

મયારામ મોરારજી રહેવાશી મજકુર ગામના

પાનાચંદ કેસવજી રહેવાશી મજકુર ગામના

સાહેદોની જુબાની.

મોજે   ના પોલીસ પટેલની રૂબરૂ સાચુ બોલવાની પ્રતીજ્ઞા લઇ લખાવું છુ કેઃ—

મારૂં નામ મકનજી, મારા બાપનું નામ રણછોડજી, મારી ઉમર આશરે વરસ   , મારો ધર્મ હિંદુ, જાતના બ્રાહ્મણ, મારો ધંધો   રહેવાશી કતારગામનો.

આ લાસને નજરે જોઇ કહું છું કે તે બાઇ અંબાની છે. અંબા તેને સાસરે રહેતી હતી. તેનું ઘર મારી પડોસમાં છે. તેનો સસરો નામે વર્ણશંકર રતનશંકર એ બાઇના ઉપર બહુ સખતાઇ વાપરતો હતો, કંઈ કામમાં ભુલ થઇ તો અંબાને તે મારતો, આ બાઇ તેના સાસરીઆંથી કંટાળી ગઈ હતી

તેથી તેણે નદીમાં પડી જીવ ખોયો છે. એ બાઇની ઉમર આસરે વરસ ૧૭ ની છે તા૦ ૨૮–૧૨–૯૮

સહી

રૂબરૂ

સહી પોલીસ પટેલની

મોજે   ના પોલીસ પટેલની રૂબરૂ સાચું બોલવાની પ્રતીજ્ઞા લઇ લખાવું છું કેઃ–

મારૂં નામ દલપત, મારા બાપનું નામ હરીભાઇ; મારી ઉમર આસરે વરસ   ; મારો ધર્મ હિંદુ, જાતના બ્રાહ્મણ; મારો ધંધો

આ પડેલી લાસ જોઇ કહું છું કે તે બાઈ અંબાની છે. એ મારી દુર ની સગી થાય છે. આજે બપોરના ત્રણ વાગતાને સુમારે હું ગુપતેસરને ઓવારે કપડા ધોવા ગયો હતો. કપડાં ધોઇને ઘેર જતાં એ બાઇને મેં નાના ઓવારા ઉપર તાપી નદીના પાણીમાં પગ ઘાલી બેઠેલી જોઇ. મેં પુછ્યું કે કેમ અહીં બેઠી છે ત્યારે તેણે કહ્યું "જીવીને શું કરવું છે, મારો સસરો વર્ણશંકર મને બહુ સંતાપે છે, મારાથી તેને ઘેર નહી રહેવાય; તેની ગાળોથી ડરી મારા પીયરીઆં પણ મને બોલાવી લેતા નથી" મેં બહુ સમજાવી પણ મારૂં કહ્યું માન્યું નહી ત્યારે મેં કહ્યું કે બેસ, હું તારી માને હમણાં બોલાવી લાવું છું. તેને ઘેર તું રેહેજે ત્યારે તે ઓવારા ઉપર આવી બેઠી. હું તેની માને બોલાવવા ગયો. બોલાવીને પાછો આવું છું તો તે ત્યાં મળે નહી પાણીમાં ડુબકી ખાતાં જોઇ; બુમ પાડી એટલે બે ત્રણ માછી આવ્યા તેણે નદીમાંથી મુવેલી કહાડી. તા૦ ૨૮–૧૨–૯૮

પંચનો અભિપ્રાય.

લાસને ઉથલ પાથલ કરી જોઈ તો મારના નીસાન બીલકુલ જણાતા નથી. આ બાઇ નદીમાં પડી ડુબી મરીં આપઘાત કીધો છે. કાયદા વિરૂદ્ધ રીતે મોત થએલું જણાતું નથી. તા૦ ૨૮–૧૨–૯૮.

ઠરાવ.

સાહેદોની જુબાનીથી, તથા પંચના અભિપ્રાયથી તેમજ મારી નજરે

જોવાથી ખાત્રી થાય છે કે બાઈ અંબાએ નદીમાં પડી આપઘાત કીધો છે. કંઈ ગુન્હો બનેલો જણાતો નથી, માટે લાસને અવલમન્જલ પોહોંચાડવાની રજા આપુછું. તા૦ ૨૮-૧૨-૯૮.

સહી ... ...

પોલીસ પટેલ.

રવાના મેહેરબાન ચોર્યાશીતાલુકાના ચીફ કોન્સ્ટેબલ સાહેબ તરફ. તા૦ મજકુર

નંબર ૮.

કમોત-ઝેરથી.

ઝેર ખાવાથી ઇયા ખવડાવ્યાથી.

મોજે તાલુકે જીલ્લે ની હદમાં મજકુર ગામની રહેનાર બાઇ જમનાગવરી તે મોતીભાઇ ડાયાભાઇની ધણીઆણી, કમોતે મરણ પામેલી તેની લાસ ઉપર ચોકસી માટે આજ રોજ દીવસના કલાક ૧૦ને સુમારે પંચ બેઠી તેનું પંચાતનામુ.

સરપંચ

નાગરજી મોહનભાઇ મજકુર ગામનો પોલીસ પટેલ.

પંચ

હરીભાઇ ભીમભાઈ રહેવાશી મજકુર.

વીનાયક નરહર રહેવાશી મજકુર.

સાહેદોની જુબાની

મોજે ના પોલીસ પટેલની રૂબરૂ સાચું બોલવાની પ્રતીજ્ઞા લઇ લખાવું છે કેઃ—

મારૂં નામ બાવા, મારા બાપનું નામ વલભ, મારી ઉપર આસરે

વરસ ૫૦ મારો ધર્મ હીંદુ બ્રાહ્મણ, ધંધો નોકરીનો, રહેવાશી મજકુરના.

આ લાસને જોઈને કહું છું કે તે બાઇ જમનાગવરીની છે. એ બાઇ પીએરમાંજ રહેતી હતી, એની ચાલચલકત સારી ન હતી, એનો બાપ વરણશંકર એનાથી કંટાળી ગયો હતો, તે રોજ કહેતો કે એ મરે તો સારૂ. લાસ જોતા એમ જણાય છે કે એ બાઇએ જાતે કીંવા કોઇ બીજા એ ઝેર ખવાડ્યું હોય.

સહી ... ...

રૂબરૂ

પોલીસ પટેલ ... ...

પંચનો અભીપ્રાય.

લાસને ઉથલ પાથલ કરી જોતાં કંઈ મારના નીસાન જણાતા નથી. પણ લાશની ચામડી ઉપરથી જણાય છે કે કંઇ ઝેરી પદાર્થ ખાવાથી કંયા ખવડાવવાથી મોત થએલું છે.

પંચની સહી.

ઠરાવ.

આ લાસ જોતાં ઝેર ખાવાથી કંયા કોઈના ખવડાવવાથી, બાઇ જમનાગવરીનું મોત થયેલું છે. માટે એ લાસને તથા સદરહુ બાઇએ કરેલી ઉલટીવાળી પીછોડી મે. વલસાડ ડીસપેનસરીના ડાકટર સાહેબ તરફ રવાના કરવી. તા૦

સહી

પોલીસ પટેલ

રવાના મેહેરબાન વલસાડ તાલુકાના ચીફ કોનસ્ટેબલ સાહેબ તરફ તા૦ મજકુર.

નંબર ૯.

અકસ્માત-વીજળી પડવાથી

મોજે અમરોલી તાલુકે ચોર્યાસી જીલ્લે સુરતની હદમાં મજકુર ગામના રહેનાર વનમાલી જોઇતા અકસમાત મરણ પામેલા તેની ચોકસી માટે આજરોજ સાંજના કલાક ૫ ને સુમારે પંચ બેડી તેનું પંચાતનામું

સરપંચ

નરોતમ ગોવનજી મજકુર ગામનો પોલીસ પટેલ.

પંચ

મંચેરજી રૂસ્તમજી પારેખ ગામ મજકુર.

વસનજી જગદીસ રહેવાસી ગામ મજકુર.

સાહેદ

મોજે અમરોલીના પોલીસ પટેલની રૂબરૂ સાચું બોલવાની પ્રતીજ્ઞા લઈ લખાવું છું કે મારૂં નામ વસન મારા બાપનું નામ ભાણા, મારી ઉમર આસરે વરસ ૪૨, જાતના બ્રાહ્મણ, ધંધો ખેતીનો, રહેવાસી અમરોલી.

આ લાસ પડેલી છે તે જોઇ કહું છું કે તે વનમાલી જોઇતાની છે. અમરોલીનુ ભાઠું હમે હરરાજીમાં રાખેલું છે તેમાં એ વનમાલીનો પણ ભાગ હતો. આજ રોજ સાજના ચાર વાગતાના સુમારે આકાશ વાદળાંથી ઘેરાઇ ગયું, ભારે ધામધુમ સાથે વરસાદ ગાયજો, ઉપરા ચાપરી વીજળી થઇ. વનમાળી એક બાવળના ઝાડ નીચે જઇને બેઠો હતો. હમો બધા માંડવામાં આવતા હતા. ગડગડાટ કરતી વીજળી પડી. થોડીવારે વન માળી વનમાળી બુમો પાડી પણ બોલ્યો નહીં. તપાસ કરી તો વનમા

લીના શરીર ઉપર વીજળી પડી બળી ગયલું જણાયું.

સહી

રૂબરૂ

પોલીસ પટેલ

મોજે અમરોલીના પોલીસ પટેલની રૂબરૂ સાચું બોલવાની પ્રતીજ્ઞા લઇ લખાવું છું કેઃ—

મારૂ નામ લાલા મારા બાપનું નામ રણછોડ ઉમર આસરે વરસ ૪૦, જાતના કણબી ધંધો ખેતીનો રહેવાશી અમરોલી.

આ લાસ વનમાલી જોઇતાની છે. આ ભાઠામાં એનો ભાગ હતો. મારો પણ ભાગ છે. આજ રોજ ત્રણ વાગાના સુમારે ભઠામાં એ વનમાલી કંઈ કામ કરતો હતો. હું માંડવામાં બેઠો બેઠો હીસાબ લખતો હતો—વીજ પડી—વશન ભાણાએ વનમાલીને બુમ મારી પણ તે બોલ્યો નહીં ત્યારે હમો તે જ્યાં કામ કરતો હતો તે તરફ ગયા—જોયું તો તેનું શરીર વીજળી પડવાથી બળી ગયેલું દીઠું.

સહી

રૂબરૂ

પોલીસ પટેલ

પંચનો અભીપ્રાય.

આ લાસને ઉથલપાથલ કરી ફેરવી જોઇ તો મારના નીશાન બીલકુલ જણાતાં નથી. શરીર ઉપરની તમામ ચામડી બળી ગયલી જણાય છે. હમને ગુન્હો થયલો જણાતો નથી. વીજળી પડવાથી મોત થયલું એવી હમારી ખાત્રી થાય છે.

સહી

રૂબરૂ

પોલીસ પટેલ

ઠરાવ

સાહેદોની જુબાનીથી તથા પંચના અભીપ્રાયથી તેમજ મારી નજરે જોતાં વનમાલી જોઇતાનું મોત વીજળી પડવાથી થયલું એમ મારી ખાત્રી થાય છે. આ મોત અકસમાત થયલું છે. કાયદા વીરૂધે થયલુ નથી. માટે લાસને અવલમંજલ પોહોંચાડવાની રજા આપું છુ.

તા૦ પોલીસ પટેલ

રવાના મેહેરબાન ઓરપાડ તાલુકાના ચીફ કોન્સ્ટેબલ સાહેબ તરફ.

તા૦

નંબર ૧૦

મુડદું જડવાથી.

મોજે તાલુકે જીલ્લે ની હદમાં સર્વે નંબર ૮ની જમીનમાં પુરૂષની લાસ જડી આવી તેની તપાસ માટે આજરોજ દીવસના કલાક ૧૨ ને સુમારે જુરી બેઠી તેનું પંચાતનામું.

સરપંચ

ભાણા દુલ્લભ મજકુર ગામના પોલીસ પટેલ.

પંચ

૧. લખા નારણ રહેનાર મોજે મજકુરનો.

૨. મનોર કેશવ રહેનાર મજકુરનો.

૩. ઘેલા શીવદાસ.

સાહેદો

મોજે   ના પોલીસ પટેલની રૂબરૂ સાચું બોલવાની પ્રતીજ્ઞા લઈ લખાવું છું કેઃ—

મારૂં નામ નારણ મારા બાપનું નામ પરભુ રહેવાશી

જાતનો કણબી ઉમર આશરે વરસ ૪૫ ધંધો ખેતીનો.

આ મરનાર સખસને આપણાં ગામમાં બે ત્રણ દીવસ થયા ભીખ માંગતા મારા જોવામાં આવ્યો હતો ત્યારે શરીરે ઘણો અશકત ને દુરબળ જેવો જણાતો હતો. ગઈ કાલે જે જગોએ હાલ પડેલો છે ત્યાં ટુંટીઆં વાળી સુતેલો હતો. અને તાવ ચઢેલો હોય એમ લાગતું હતું, માટે મારી ખાતરી છે કે એ માણસનું મોત તાવથી થયેલુ છે. એના નામ ઠામની ખબર નથી મુસાફર જેવો જણાય છે. તા૦

સહી

રૂબરૂ

પોલીસ પટેલ

મોજે   ના પોલીસ પટેલની રૂબરૂ સાચું બોલવાની પ્રતીજ્ઞા લઈ લખાવું છું કેઃ—

મારૂં નામ રઘો મારા બાપનું નામ દુલ્લભ રહેવાશી મોજે

જાતનો કણબી ઉમર આશરે વરસ ૨૨ ધંધો ખેતીનો

આ મરનાર માણસને ગઈ કાલે ગામમાં ભીખ માંગતા મેં જોયો ત્યારે રોગીષ્ટ જણાતો હતો અને કહેતો હતો કે મને તાવ આવે છે. તેના નામ ઠામની મને ખબર નથી, એનું મરણ તાવથી થયેલું છે.

તા૦   સહી

રૂબરૂ

પોલીસ પટેલ

પંચનો અભીપ્રાય.

અમો પંચોએ આ લાશને ઉલટપાલટ તપાસી જોઇ ખાતરી કરતાં એના શરીર ઉપર કોઈ પણ જાતના જોર જુલમના નીશાન જણાતા નથી. તેમ એના ઉપર બળાત્કાર થએલો લાગતો નથી. સદરહુ માણસ શરીરે દુરબલ જેવો જણાય છે. એનું મોત તાવથી થએલું છે એમાં કાંઇ ગુન્હો બનેલો જણાતો નથી. મરનારની પાસે તેની પહેરેલી પોતડી છે બીજું કશું નથી. તા૦

સહી પંચોની

રૂબરૂ

પોલીસ પટેલ.

ઠરાવ

ઉપરના સાહેદો તથા પંચોની હકીકતથી તથા મારી નજરે જોવાથી ખાતરી થાય છે કે આ માણસનું મરણ થવામાં કાંઇ ગુનો બનેલો નથી. તાવથી મોત થએલું છે, માટે સદરહુ લાશને અવલમંજલ પહોંચાડવા હું રજા આપું છું. લાશની ઉપર પહેરેલી પોતડી શીવાય બીજી કાંઈ વસ્તુ નથી. પોતડી કફન માટે લાશની સાથે લઈ જવી, તા૦

સહી

પોલીસ પટેલ

રવાના મેહેરબાન ચોર્યાસી તાલુકાના ચીફ કોન્સટેબલ સાહેબ તરફ. તા૦

પોલીસ પટેલ

નંબર ૧૧

મેહેરબાન આસી. સરજન સાહેબ.

ડીસ્પેનસરી—વલસાડ.

મોજે ઉંટડીના પોલીસ પટેલ નાગરજી મોનભાઈની અરજ કે મજ કુર ગામના મોતીભાઇ ડાયાભાઈની ધણીઆણી બાઈ જમનાગવરી કમોતે મરણ પામી છે. એનું મોત ઝેર ખાવાથી ઈયા ખવડાવ્યાથી થયું હોય એમ લાગવાથી, પંચાતનામું કરી તાલુકાના મેહેરબાન ફોજદાર સાહેબ તરફ મોકલું છે. લાશ તથા ઉલટીવાળી પીછોડી, મરણોત્તર તપાસ સારૂ હવાલદાર ડોસુમીયા ભાઈમીયા સાથે આપ સાહેબ તરફ મોકલી છે. તેની પોહોંચ મોકલવા અરજ છે. રવાના સાંજના કલાક ૫ તા૦ ૨૮–૫–૮૯.

સહી

પોલીસ પટેલ

નંબર ૧૩

ઢોર ડબામાં આવેલાનું રજીષ્ટર મોજે   તાલુકે   તા૦   શને
થી શને   સુધીનું.

ચડતો નંબર	પકડનારનું નામ તથા પોહોંચ્યાની તારીખ મહીનો તથા કલાક અને વરસ.	જનાવરની તપસીલ				વિશેષ નિશાની તથા રંગ	ધણીનું નામ તથા રહેઠાણ જો માલુમ હોય તો	ઢોર ધણીને પાછું આપ્યાની તારીખ તથા લેનારની સહી	દંડ	ચાર પુંજો વિગેરેના ખરચની રકમ તથા જે માણસે લીધી તેની સહી		૧૪૬ મી કલમ મુજબ મામલતદારને કહેલાં તેની તારીખ	ડબામાંથી ઢોર મોકલ્યાની તારીખ	ડબાવાળાની સહી
		જાત	ઉમર	કીંમત	ઉંચાઇ					રકમ	સહી			
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧		૧૨	૧૩	૧૪

ટીપ—દરરોજ લખવામાં આવે તેની સામા—ડબાવાળાએ—૧૪માં આસંનમાં સહી કરવી.

નંબર ૧૪.

ઢોર પકડનારને કલમ ૮ પ્રમાણે આપ વાની પોહોંચનો નમુનો.

નંબર

ઢોર ડબામાં લાવનારા માણસનું રહેવાનું ઠેકાણું

જે માણસને પોહોંચ આપી તેનું નામ

ઢોરની તપશીલ

ઢોર ડબામાં પુર્યાની તારીખ તથા વખત

ડબાવાળાની સહી

ઢોર પકડનારને કલમ ૮ પ્રમાણે આપવાની પોહોંચનો નમુનો.

નંબર

ઢોર ડબામાં લાવનારા માણસનું રહેવાનું ઠેકાણું

જે માણસને પોહોંચ આપી તેનું નામ

ઢોરની તપશીલ

ઢોર ડબામાં પુર્યાની તારીખ તથા વખત

ડબાવાળાની સહી

નંબર ૧૫

દંડ તથા ખરચ આપે અથવા અનામત મુકે તો ઢોરના ધણીને આપવાની પોહોંચ. નો નમુનો

નંબર.
ઢોરના માલેકનું નામ
ઢોરની તપશીલ
ડબામાં જે તારીખે પુર્યા તેની તા૦
દંડ તથા ખરચ જે તારીખે આવ્યો તે તારીખ
દંડની રકમ
ચારાના ખરચની રકમ
પાણીની રકમ
એકંદર
ફી આપનારા માણસનું રહેવાનું ઠેકાણું
ડબાવાળાની સહી.

દંડ તથા ખરચ આપે અથવા અનામત મુકે તો ઢોરના ધણીને આપવાની પોહોંચનો નમુનો.

નંબર
ઢોરના માલેકનું નામ
ઢોરની તપશીલ
ડબામાં જે તારીખે પુર્યા તેની તા૦
દંડ તથા ખરચ જે તારીખે આવ્યો તેની તારીખ
દંડની રકમ
ચારાના ખરચની રકમ
પાણીની રકમ
એકંદર
ફી આપનારા માણસનું રહેવાનું ઠેકાણું
ડબાવાળાની સહી

નંબર ૧૬

સન ૧૮૭૧ના ૧લા આક્ટની ૧૪મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે સાત દીવસની અંદર ઢોર બાબત દાવો ન કરે તો ડબાવાળાએ મોકલવાના રિપોર્ટનો નમુનો.

અનુક્રમ નંબર	રજીષ્ટરમાંનો નંબર તથા પકડનારનું નામ તથા જે જગાએથી જનાવરો પકડયાં તે જગા તથા તેઓને ડબામાં ગોંધ્યાની તારીખ તથા કલાક.	ઢોરની તપસીલ.					ડબાવાળાએ ચારપૂંજા બાબત ખરચ કર્યો હશે તેની રકમ.	શેરા.
		જાત.	ઉમર	કિંમત	ઉંચાઇ	વિશેષ નિશાની તથા રંગ		

નમ્બર ૧૭

મોજે ——— તાલુકે ——— માં ઢોરના ડબા ખાતે પૈસા પહોંચ્યા તેનો સન ૧૮૭ સાલનો રોજમેલ

જમે — **ઉધાર**

તારીખ	મહિનો	વિગત.	રકમ	તારીખ	મહિનો	વિગત.	રકમ
		રજિષ્ટરમાંના નંબરનાં ઢોર બાબતનો દંડ....				રજિષ્ટરમાંના નંબરનાં ઢોરના ચારપૂંજા બાબત મહને પહોંચ્યા........	
		રજિષ્ટરમાંના નંબરનાં ઢોરનાં ચારપૂંજાબાબત.				અથવા તસલમાત પાછી આપી (જેવું હોય તેવું લખવું)	
		બાકી...				બાકી...	

ટીપ—૧–દંડ વગેરે બાબત જેમજેમ પૈસા વસુલ થાય તેમ તેમ તે સઘળા પૈસા તથા ઢોરના ચારપૂંજા બાબત જેમ જેમ ખરચ થાય તેમ તેમ તે સઘળો ખરચ દરરોજ ડબાવાળાએ, આ રોજમેલમાં લખવો જોઇએ.

૨–હીસાબમાં જે લખવું જોઇએ તે ન લખ્યું હોય અથવા ચુક હોય તે બાબત ડબાવાળો જવાબદાર ગણાશે છે.

૩–વસુલ કરેલા સઘળા દંડનો અવેજ ડબાવાળાએ પોતાના કબજામાં રાખવો. અને તે દંડની રકમ રૂ ૧૦) અથવા તેથી વધારે થાય ત્યારે તેણે, ભરણાના રીપોર્ટ (નમુનો નંબર ૧૯) સાથે મામલતદારની ત્રીજોરીમાં મોકલવી.

૪–દર સાલ માર્ચ મહીનાની ૨૦મી તારીખે ડબાવાળાએ પોતાની પાસે જે કંઇ સીલક હોય–પછી તે રૂ ૧૦) કરતાં ગમેતેટલી ઓછી હોય તોપણ મામલતદારની ત્રીજોરીમાં મોકલવી.

નંબર ૧૮
તસલમાતનાં રજીસ્ટરનો નમુનો

જમે | ઉધાર

તારીખ	મહિનો	વિગત	રકમ	તારીખ	મહિનો	વિગત	રકમ
	૧૮૭૫		રૂ. આ. પૈ.		૧૮૭૫		રૂ. આ. પૈ.
૧૦મી	જાન્યુઆરી	ના મામલતદારના નંબરતારીખના હુકમ સાથે આજરોજ તસલમાત પોંહોંચી તેની રકમ	૧૦-૦-૦	૧૦મી	જાન્યુઆરી	રજીસ્ટરમાંના નંબરના ઢોરના ચારપુંજાના ખરચ બાબતની રકમ આપી...........	૦-૧૨-૦
		બાકી......	૯-૪-૦			બાકી...	૯—૪-૦
	૧૮૭૫					રજીસ્ટરમાંના નંબરના ઢો	૧૦—૦-૦
૧૦મી	જાન્યુઆરી	રજીસ્ટરમાંના નંબરનાં ઢોરનાં ચારપુંજાના ખરચ બાબત ફકીરાબીન માહ્નની પાસેથી રકમ આવી...........	૦-૧૨-૦	૧૦મી	૧૮૭૫ જાન્યુઆરી	રના ચારપુંજાના ખરચ બાબતની રકમ આપી..........	૦—૮-૦
						બાકી...	૯—૮-૦
			૧૦-૦-૦				૧૦—૦-૦

ટીપ—ડબામાં ગોંધેલાં સપ્તળાં ઢોર ધણીને સ્વાધીન કરવામાં આવે અથવા તેઓની બીજી વ્યવસ્થા કરવામાં આવે ત્યાં સુધી દરેક ડબાવાળાએ તેઓને ચારપુંજો નીરવો જોઇએ, તથા પાણી પાવું જોઇએ અને પોતાની પાસે કંઇ સીલક નહોય અને તસલમાતની જરૂર હોય તો, ધણામાં ધણા રૂ૦ ૧૦) દસ સુધી મામલતદારને રીપોર્ટ કરી મંગાવી લેવા. તેમાંથી ખરચ કરવો તેનો હીસાબ આ નમુના પ્રમાણે રાખવાનો છે. એવી લીધેલી રકમનો જમા ખરચ વર્ષ આખરે કરવો ડબાવાળા બદલાય ત્યારે તસલમાતની સીલક બદલ, જુના તથા તથા નવા ડબાવાળાની સહીનો એકત્ર રીપોર્ટ મામલતદાર તરફ કરવો.

નબર ૧૯.

ડબાવાળાએ મોકલવાના રિમિટન્સ (ભરણાના) રિપોર્ટનો નમુનો

મોજે ____________ **તાલુકે** ____________ **ના ઢોરના ડબાનો રિમિટન્સ રિપોર્ટ**

તારીખ		રજીસ્ટરમાંનો નંબર	દંડની રકમ
તારીખ	મહિનો		

ટીપ—આ રીપોર્ટની બેનકલો, મામલતદાર તરફ મોકલવી. એક ઉપર તેમની સહી થઇને તમને પાછી મળશે. **દંડની રકમ, આંકડાએ તથા અક્ષરે લખવી જોઇએ.**

મોજે તા૦ જીલ્લે ના પોલીસ પટેલે ઇનસાફ કરેલા મુકરદમાનું રજીષ્ટર સરકારના ઠરાવ નંબર ૪૬૪૮ તા૦ ૨-૯-૮૯થી મંજુર થયલા નમુના મુજબ.

અનુક્રમ નંબર	તોહોમતદાર તથા તેના બાપનું નામ	જાત	ઉમર	ધંધો	રહેવાનું ઠેકાણું ગામ-તાલુકો	ફરીયાદીનું તથા તેના બાપનું નામ અને રહેવાનું ઠેકાણું.	ગુન્હાનો પ્રકાર ક્યાં ગુન્હો બન્યો કયા કાયદાની કઇ કલમ જે ગુન્હો ચોરીનો કે બીગાડનો હોય તો ચોરેલી મીલકતની અથવા બગાડથી થયેલો નુકશાનીની આસરે કિમત.	ગુન્હો બન્યાની તારીખ	ફરીયાદીની તારીખ	ફેસલો અથવા હુકમ અને તેની તારીખ.
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧
૧	અ બ	ઘાંચી	૪૨	કણીઆ	કતારગામ તાલુકે ચોર્યાસી	મહમદજાફર કતારગામ	કતારગામની હદમાં ફરીયાદી તોહમતદારની દુકાને ખીચડી લેવા ગયો ત્યારે તોહમતદારે ગાળો ભાંડી. વીલેજ પોલીસ એકટકલમ ૧૪.	તા૦ ૧૨-૩-૯૯	તા૦ ૧૨-૩-૯૯	ફરીયાદીના સાહેદ મકન ગોવન તથા ભીમા ગોવનની સાહેદીથી ગુન્હો બનેલો સાબીત થાય છે. તોહમતદાર પણ ગાળો દીધાનું કબુલ કરે છે માટે તોહમતદાર અ બ ને ૧૨ કલાક ગામને ચોરે કેદ રાખવો. તા૦ ૧૩-૩-૯૯. પોલીસ પટેલ.
૨	રામા રણછોડ	કુંભાર	૨૫	વાસણ ઘડવાનો	કતારગામ તા. ચોર્યાસી	ભાણા પરાગ કતારગામ	કતારગામની હદમાં ફરીયાદી તોહમતદાર પાસે પોતાના માગતા નાણાંની ઉઘરાણી કરવા ગયો ત્યારે સામા થઇ ફરીયાદીને મુક્કી મારી હાંકી કાઢયો વીલેજ પોલીસ એકટ કલમ ૧૪.	તા૦ ૧૪-૩-૯૯	તા૦ ૧૪-૩-૯૯	ફરીયાદીના સાહેદ છીબા નથુ તથા વલભ કુબેરની સાહેદીથી ગુન્હો બનેલો સાબીત થાય છે માટે તોહોમતદાર રામા રણછોડને ગામને ચોરે ૨૪ કલાક કેદ રાખવો તા૦ ૧૫-૩-૯૯ પોલીસ પટેલ.
૩	જેઠો મીઠીઓ.	કોળી	૨૫	મજુરી	કતારગામ તા૦ ચોર્યાસી	ફકીરભાઇ અંબાભાઇ કતારગામ.	કતારગામની હદમાં ફરીયાદીના ખેતરમાં તોહમતદાર ઘુસી જઇ ખેતરમાંથી બસેર કપાસ વીણી લઇ જઇ ચોરી કરી. ચોરેલા કપાસની કીમત રૂ૦ ૦-૪-૦ છે વીલેજ પોલીસ એકટ કલમ ૧૫	તા૦ ૧૬-૩-૯૯	તા૦ ૧૬-૩-૯૯	ફરીયાદીએ તોહોમતદારને કપાસ વીણી લઇ જતાં પકડ્યો છે. ગુન્હો કર્યાનુ સાબીત થાય છે માટે તોહોમતદાર જેઠા મીઠીઆને રૂ ૨ દંડ કરવામાં આવે છે. તા૦ ૧૭-૩-૯૯ પોલીસ પટેલ.
૪	ગોસલા ઝીણીઆ	ભરવાડ	૩૦	બકરા ચારવાનો	કતારગામ તા૦ ચોર્યાસી	કાળા ભીખા કતારગામ	કતારગામની હદમાં ફરીયાદીના જુવારના ખેતરમાં તોહમતદારે બકરા ઘાલી રૂ૦ ૧)નું નુકસાન કર્યું વીલેજ પોલીસ એકટ કલમ ૧૫.	૧૮-૩-૯૯	૧૮-૩-૯૯	તોહમતદાર ગોસલા ઝીણીઆ ગુન્હા કર્યાનું કબુલ કરે છે માટે તેને રૂ ૧) દંડ કરવામાં આવ્યો છે. તા૦ ૨૫-૩-૯૯. પોલીસ પટેલ.
૫	ગોસલા ઝીણીઆ	ભરવાડ	૩૦	બકરાં ચારવાનો	કતારગામ તા૦ ચોર્યાસી	પીરભાઇ હવાલદાર	કતારગામની હદમાં ઉપરના ગુન્હાની બાબતમાં તોહમતદારને સમનથી બોલાવેલો છતાં સમનમાં લખેલે દીવસે હાજર થયો નહિં અને ગામમાંથી વરીઆવ નાસી ગયો અને હવાલદાર પીરભાઇસાથે કહેવડાવ્યું જે, જા, નથી આવનો–વીલેજ પોલીસએકટ કલમ ૧૫.	તા૦ ૨૫-૩-૯૯	તા૦ ૨૫-૩-૯૯	તોહમતદાર ગોસલા ઝીણીઆ ગુન્હો કર્યાનું કબુલ કરેછે માટે તેણે રૂ ૩) દંડ આપવો. તા૦ ૨૫-૩-૯૯ પોલીસ પટેલ.
૬	મગન ડેડીઓ	ભંગી	૨૮	મજુરી	કતારગામ તા૦ ચોર્યાસી	પીરભાઇ હવાલદાર	કતારગામની હદમાં, તોહમતદારને દારૂ પીઇને છાકટો થઇ રસ્તામાં તોફાન કરતો હવાલદાર પીરભાઇએ જોયો. વીલેજ પોલીસ એકટ કમલ ૧૬.	૨૬-૩-૯૯	૨૬-૩-૯૯	તોહમતદાર મગન ડેડીઓ ગુન્હો કર્યાનું કબુલ કરે છે માટે તેણે રૂ ૦-૪-૦ દંડ આપવો. તા૦ ૨૭-૩-૯૯. પોલીસ પટેલ.
૭	અ બ	બ્રાહ્મણ	૩૫	ખેતી	કતારગામ તા૦ ચોર્યાસી	ક ડ	કતારગામની હદમાં, તોહોમતદારે ફરીયાદીને ઘેર જઇ ન લાયક ગાળો ભાંડી. વીલેજ પોલીસ એકટ કલમ ૧૪.	૨૭-૩-૯૯	૨૯-૩-૯૯	ફરીઆદ કરનારે ફરીઆદ કહાડી નંખાી. તા૦ ૩૦-૩-૯૯. પોલીસ પટેલ

આ રજીસ્ટર ઉપરથી ઉતારો મેહેરબાન ડીસ્ટ્રીકટ મેજીસ્ટ્રેટ સાહેબ બહાદુરની હજુર તાલુકાના રાવ સાહેબ મામલતદાર સાહેબની મારફત રવાના કર્યો. તા૦ ૧-૪-૯૯.

આ પુસ્તક મળવાના ઠેકાણા:—

કતારગામ—કર્તાને ઘેરથી.

સુરત—ગુજરાત મિત્ર તથા ગુજરાત દર્પણની આફીસ.

" —બુકસેલર ચુનીલાલ ઈચ્છાચંદ ઠા. ચોકબજાર દરિયા મેહેલના નાકા ઊપર.

" —ગોવીંદજી ઘેલાભાઇ ઠા. પાપાવાળાના મકનમાં સુરત શોનીફળીએ ક્રે. પી. દેશાઇ બારીસ્ટર એટ-લૉની ઓફીસમાં.